

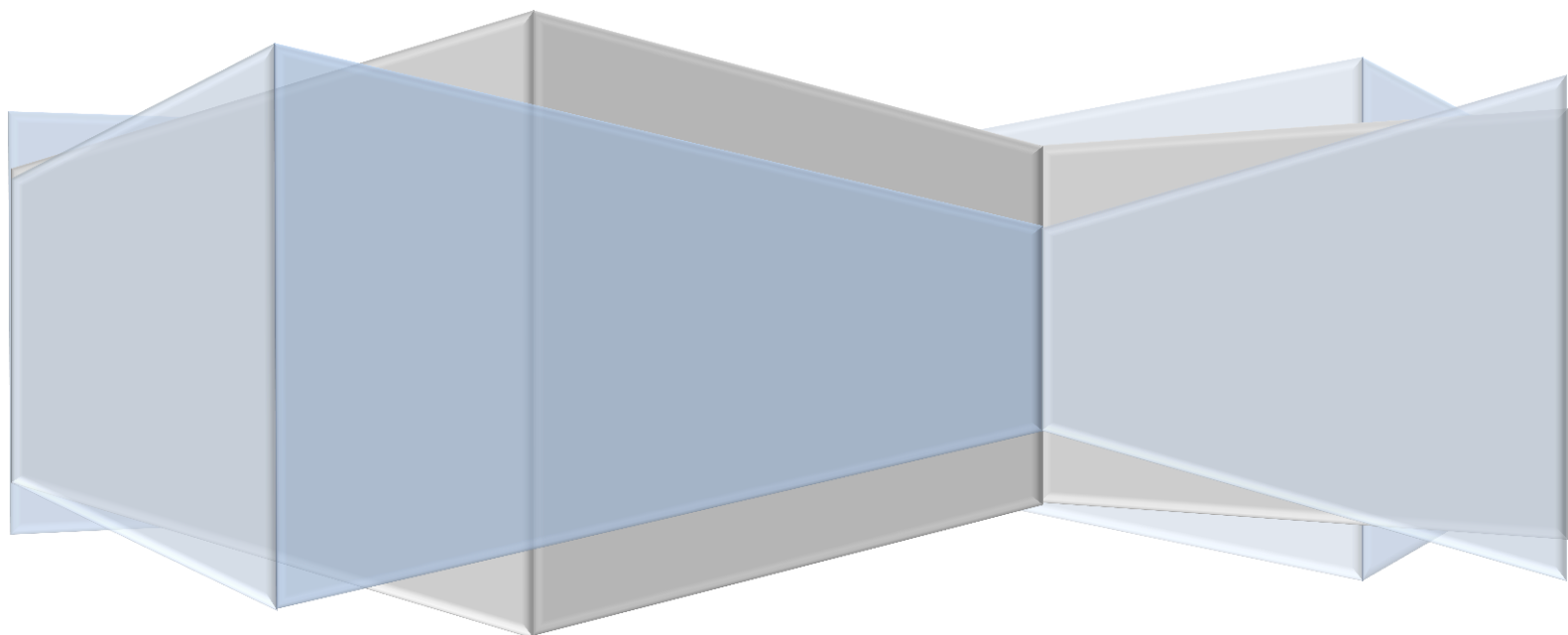

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Analytický podklad pro zhodnocení možností rušení místní příslušnosti MVCR

Verze: 31. 5. 2017

Obsah

1	Úvod	3
2	Místní příslušnost	3
2.1	Vymezení místní příslušnosti	3
2.2	Metodika dotazníkového šetření	4
3	Ministerstvo vnitra	5
3.1	Agenda občanských průkazů a cestovních dokladů	5
3.2	Agenda evidence obyvatel.....	8
3.3	Agenda matrik	8
3.4	Dotazníkové šetření v rámci Ministerstvo vnitra	8
3.4.1	Odbor všeobecné správy	8
3.4.2	Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly	9
3.4.3	PČR Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál	9
3.4.4	PČR Ředitelství služby cizinecké policie- kontrola pobytu cizinců na území České republiky.....	9
4	Ministerstvo dopravy	10
4.1	Agenda řidičských průkazů	10
4.2	Agenda evidence a registru vozidel.....	12
5	Ministerstvo financí.....	12
5.1	Agenda finančních úřadů.....	12
5.2	Dotazníkové šetření v rámci Ministerstvo financí	15
5.2.1	Generální finanční ředitelství a Generální ředitelství cel.....	15
6	Ministerstvo práce a sociálních věcí	17
6.1	Agenda ČSSZ	17
6.2	Dotazníkové šetření v rámci České správy sociálního zabezpečení	19
6.2.1	Obor činnosti lékařská posudková služba (LPS)	19
6.2.2	Obor činnosti sociální pojištění OSVČ, Obor činnosti pojistné a vymáhání pohledávek, Obor činnosti vnější kontrolní činnosti.....	20
6.2.3	Obor činnosti nemocenské pojištění.....	21
6.2.4	Obor činnosti důchodové pojištění	22
6.3	Agenda úřadu práce	22
6.4	Dotazníkové šetření v rámci Úřadu práce	23

7	Ministerstvo průmyslu a obchodu	24
7.1	Agenda živnostenských úřadů	24
7.2	Dotazníkové šetření v rámci Ministerstva průmyslu a obchodu	27
8	Další agendy	27
8.1	Český statistický úřad	27
8.2	Ministerstvo zemědělství	27
8.3	Český úřad zeměměřický a katastrální	28
8.4	Stavební úřad	29
8.5	Přestupky	29
8.6	Zkušební komisaři	30
8.7	Sociálně právní ochrana dětí, opatrovnictví, kuratela	30
8.8	Odpadové hospodářství	31
8.9	Ochrana ovzduší	31
8.10	Ochrana zemědělského půdního fondu	31
9	Další aktivity MV ČR ve věci místní příslušnosti	32
9.1	Analýza dostupnosti veřejné správy	32
9.2	Byrokratické cestovní mapy ČR	33
10	Celkové shrnutí dotazníkového šetření a dalších aktivit	35
11	Doporučení	40

1 Úvod

Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020 (dále též jako „Strategický rámec“) byl schválen usnesením vlády ze dne 27. srpna 2014 č. 680, ze kterého vyplývá nezbytnost pokračování v práci na modernizaci a rozvoji jak v oblasti veřejné správy, tak v oblasti eGovernmentu.

V návaznosti na strategický cíl č. 2 Revize a optimalizace výkonu veřejné správy v území podle Strategického rámce, konkrétně specifický cíl 2.1 bude vypracována analýza vybraných prostorových aspektů veřejné správy a zlepšení dostupnosti jejích služeb.¹ Základním cílem je vytvoření návrhů variant zjednodušení, dostupnosti a větší přehlednosti výkonu státní správy v území vytvořením jednotné, stabilní a praxí akceptované správní sítě a zajištění skladebnosti územních správních jednotek. Jedním z cílů analýzy je posouzení potřeby vázat výkon veřejné správy na místní příslušnost. Právě problematice místní příslušnosti se věnují následující kapitoly.

Zrušení místní příslušnosti by usnadnilo kontakt občanů s veřejnou správou a tím by se zvýšila její dostupnost. V roce 2015 (účinnost od 1. 1. 2016) byla zrušena místní příslušnost u občanských průkazů a cestovních dokladů, což je občany vnímáno velmi kladně. Na druhou stranu zrušení místní příslušnosti v dalších agendách je podmíněno zejména modernizací veřejné správy. Z tohoto důvodu je otázkou, jakých agend by se mělo týkat zrušení místní příslušnosti v blízké budoucnosti a kterých nikoliv. V případě rušení místní příslušnosti by muselo dojít k legislativní úpravě příslušných zákonů. Změny v oblasti místní příslušnosti by pravděpodobně měla největší dopad na úřady ve velkých aglomeracích, kterým by narostl počet žádostí. Ukázkovým příkladem jsou vysokoškolští studenti, kteří studují v jiném městě, než mají trvalý pobyt a samozřejmě pracující dojíždějící do velkých měst.

Analýza se v úvodu krátce věnuje obecnému vymezení místní příslušnosti. Další kapitoly se věnují konkrétním agendám místní příslušnosti, které jsou nejfrekventovanější z hlediska styku občana s úřadem, tudíž výčet agend není kompletní. Součástí kapitol jsou odpovědi z dotazníkových šetření v otázce místní příslušnosti. Dále jsou představeny další aktivity MVČR ve věci místní příslušnosti např. byrokratické mapy. V závěru práce shrnuje dosavadní zjištění a vydává doporučení k problematice místní příslušnosti.

2 Místní příslušnost

2.1 Vymezení místní příslušnosti

Dle šetření ČSÚ občané nejčastěji řeší na ORP občanské průkazy, cestovní doklady (místní příslušnost zrušena k 1. 1. 2016) a řidičské průkazy. V oblasti specializovaných úřadů

¹ V rámci veřejné zakázky „Zpracování analytických podkladů vycházejících z Implementačních plánů Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 - 2020“, (Analýzy SRR VS) v souvislosti s projektem reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0000649

nejčastěji občané navštěvují FÚ, katastrální² úřad a ČSSZ. Důvodem proč navštívit tyto instituce je např. stěhování. V České republice každoročně změní obec svého bydliště kolem dvě stě tisíc osob.³ Občan má ze zákona povinnost si tyto agendy vyřídit v zákonem stanovených lhůtách.

Ve vztahu k přenesené působnosti obcí občané ve styku s veřejnou správou navštěvují zejména obce s rozšířenou působností. Agendu okresních úřadů na sebe převzalo 205 obcí s rozšířenou působností (dále jako ORP), když byly okresní úřady zrušeny k 1. 1. 2003 v rámci reformy veřejné správy. ORP vykonávají veřejnou správu nejen na území své obce, tzn. pro své občany, ale také pro občany jiných obcí, tzn. pro občany obcí spadajících do jejich správního obvodu. Úřad obce s rozšířenou působností je např. oprávněn vydávat občanské průkazy nebo řidičské průkazy.

Některé instituce nadále využívají okresní působnosti, jedná se např. o soudy, státní zastupitelství, nebo specializované úřady (ČSSZ). Z tohoto krátkého výčtu plyne, že místní příslušnost občanů, je úzce spjata především s ORP a okresy. Místní příslušnost je u fyzické osoby určena místem trvalého pobytu a u právnické osoby sídlem.

Obecně k problematice místní příslušnosti přistupují instituce veřejné správy různorodě. Některé instituce využívají elektronizaci vybrané agendy, např. ČSÚ nebo ČÚZK. Dále jsou některé instituce napojeny na základní registry⁴, což v praxi znamená, že automaticky přijímají informaci o změně údajů ze základních registrů obyvatel, např. Živnostenský úřad, Zdravotní pojišťovny nebo FÚ. Naopak jiné instituce, např. ČSSZ (žádost o důchod) striktně dodržuje místní příslušnost, což je podle vyjádření ČSSZ dáno nutností kooperace s dalšími úřady ve správním obvodu.

2.2 Metodika dotazníkového šetření

Místní příslušnost velmi úzce souvisí s administrativním členěním státu. Rada vlády pro veřejnou správu svým usnesením č. 13/3 ze dne 20. 11. 2015 doporučila zřídit pracovní skupinu pro přípravu řešení problematiky administrativního členění státu (PS AČS) a to v reakci na materiál *„Analýza možných řešení administrativního členění státu.“* Pracovní skupina pro přípravu řešení optimalizace administrativního členění státu je složena ze zástupců ministerstev, Policie ČR, ústředních správních úřadů, reprezentantů území z obcí a krajů, sdružení samospráv a některých dalších institucí, kterých se tato otázka dotýká. PS AČS se poprvé sešla dne 17. 12. 2015. Cílem skupiny je vytvořit variantu možného řešení harmonizace administrativního členění státu, což je jeden z cílů Strategického rámce rozvoje veřejné správy.

V návaznosti na průběh řešení harmonizace administrativního členění státu byli členové pracovní skupiny požádáni o pomoc i při řešení otázky rušení místní příslušnosti, neboť také tato skutečnost má významný dopad do dostupnosti veřejné správy v území. V návaznosti na

² Katastrální úřad téměř odstranil místní příslušnost a většinu potřebných listin lze získat v elektronické podobě.

³ V roce 2014 si podle dat ČSÚ změnilo trvalé bydliště 175 557 osob ve věku 15-79 let.

⁴ Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech

tuto problematiku byl vytvořen dotazník, který byl na základě domluvy s PS AČS ze dne 26. 1. 2017, rozeslán dne 6. 2. 2017. Dotazník byl směřován na zástupce rezortů, kterým byly položeny níže uvedené čtyři otázky.

- **V jakých agendách by podle názoru Vašeho resortu bylo nejvíce přínosné zrušení místní příslušnosti, tzn. vyřizování bez ohledu na trvalé bydliště?**
- **V jakých agendách Vašeho resortu by z pohledu klientů (občanů a podnikatelů) bylo nejvíce přínosné zrušení místní příslušnosti? Uveďte, prosím, zejména případy agend, které dosud nelze v území na pobočkách nebo územních pracovištích vyřizovat.**
- **Došlo k případům, kdy došlo k přesunu vyřizování určité záležitosti pod gescí Vašeho resortu na vyšší hierarchickou úroveň? (např. nutnost kontaktu v sídle finančního úřadu tam, kde dosud stačil kontakt s územním pracovištěm)?**
- **U kterých agend by dle Vašeho názoru zrušení místní příslušnosti přineslo z pohledu veřejné správy i občanů komplikace? (prosím, uveďte i stručný popis potenciálních problémů).**

V následujících kapitolách jsou představeny jednotlivé agendy společně s výsledky dotazníkového šetření. Dotazníky byly zaslány všem členům pracovní skupiny, ale někteří zástupci resortů neodpověděli. Součástí pracovní skupiny nejsou všechny agendy. Tyto aspekty ve svém důsledku znamenají, že tato analýza neobsahuje ke všem agendám dotazníkové šetření a materiál slouží jako podklad pro další analýzu, která se bude agendám věnovat hlouběji. Tato analýza je pouhým vhledem do velmi komplikované problematiky místní příslušnosti a je nelegislativního charakteru.

Místní příslušnost v případě vybraných orgánů veřejné správy

3 Ministerstvo vnitra

3.1 Agenda občanských průkazů a cestovních dokladů

V roce 2015 (s účinností od 1. 1. 2016) byla zrušena místní příslušnost při vydávání cestovních dokladů (CD) a občanských průkazů (OP). Občan může podat žádost o vydání OP a CD u kteréhokoliv obecního úřadu obce s rozšířenou působností, v hlavním městě Praze u kteréhokoliv úřadu městské části Prahy 1 až 22. Vydávajícím úřadem je ten obecní úřad obce s rozšířenou působností, u něhož občan podá žádost o vydání občanského průkazu. Pokud má občan digitalizovanou fotografii a podpis v evidenci občanských průkazů nebo v evidenci cestovních dokladů a od vydání dokladu, pro jehož účel byla pořízena, neuplynula doba delší než 1 rok, může podat žádost o vydání občanského průkazu se strojově čitelnými údaji v elektronické podobě.⁵ Další změnou (s účinností od 1. 1. 2016) je úprava platnosti vydávaných občanských průkazů na 35 let pro občany starší 70 let.

⁵ MV ČR, Osobní doklady, dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/osobni-doklady-642319.aspx> ke dni 7. 3. 2017

Zrušení místní příslušnosti u OP a CP je obecně hodnoceno jako příklad dobré praxe. Občané si často drží trvalý pobyt v místě narození či v místě, kde žijí rodiče, ale pracují například v jiném městě. Z těchto důvodů je pro ně zrušení místní příslušnosti přínosné a znamená úsporu času i dalších nákladů.⁶

Na druhou stranu dochází k nárůstu počtu žádostí ve větších městech, protože se tam zdržuje vyšší koncentrace obyvatel z jiných částí republiky například za pracovním účelem. U menších obcí naopak dochází k odlivu obyvatel za zaměstnáním do větších obcí. Ve svém důsledku dochází k navýšení nákladů v oblasti výkonu agendy vydávání OP a CP, a to zejména na úřadech pražských městských částí. Společnost Deloitte provedla analýzu nárůstu žádosti na magistrátě v Plzni. Z analýzy vyplynulo, že došlo k cirká 10 % nárůstu žádosti o OP za období od ledna do září 2016 (

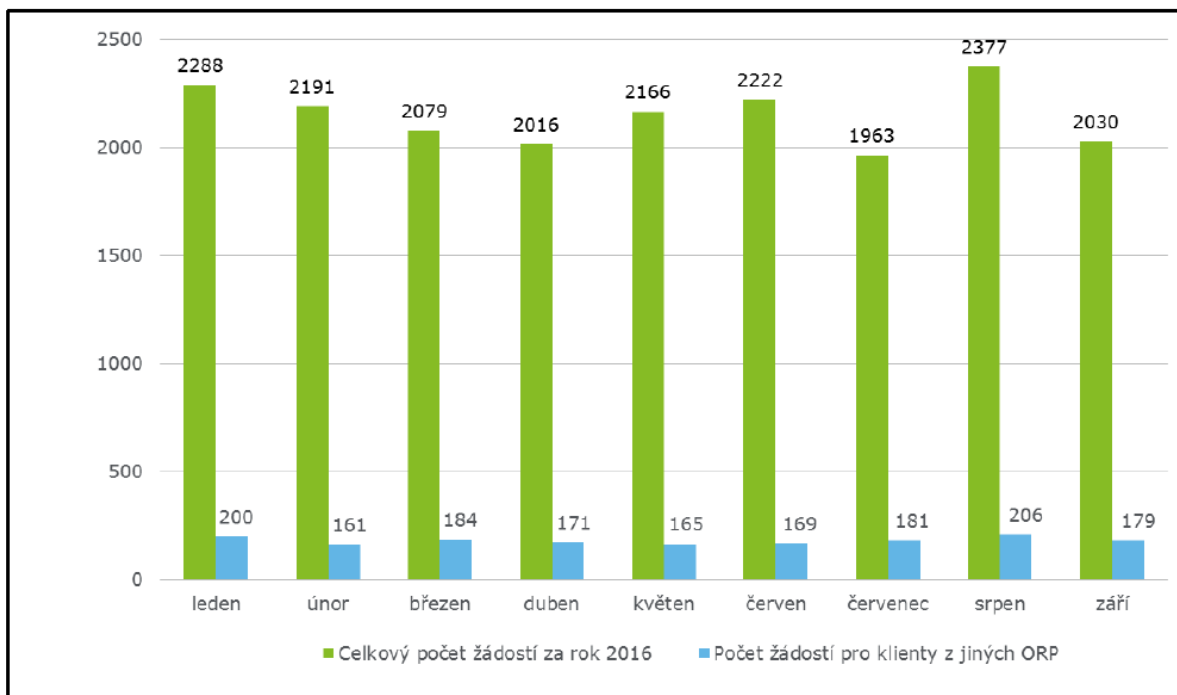
Obrázek 1). Stejný trend lze demonstrovat i u agendy cestovních dokladů (**Obrázek 2).**

Cílem zrušení místní příslušnosti u občanských průkazů a cestovních dokladů bylo snížení byrokratické zátěže, proto je nutné koncepčně řešit situaci nárůstu žádostí ve velkých městech, tak aby nedocházelo ke zvýšení průměrné doby odbavení klientů.⁷

⁶ DELOITTE, Analýza současného stavu snižování regulatorní zátěže občanů a veřejné správy v České republice, Ministerstvo vnitra, str. 132

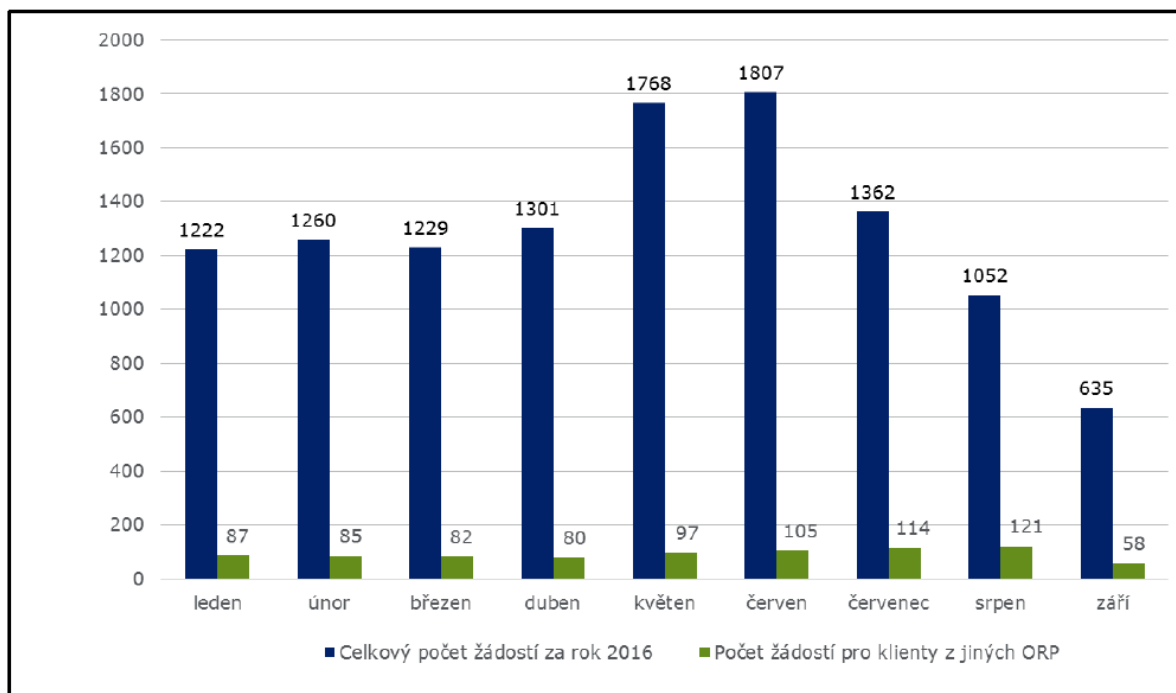
⁷ DELOITTE, Analýza současného stavu snižování regulatorní zátěže občanů a veřejné správy v České republice, Ministerstvo vnitra, str. 132-134

Obrázek 1: Porovnání celkového počtu žádostí o OP na magistrátu města Plzeň ku žádostem klientů z jiných ORP:

Zdroj: DELOITTE, Analýza současného stavu snižování regulační zátěže občanů a veřejné správy v České republice, Ministerstvo vnitra, str. 133

Obrázek 2: Porovnání celkového počtu žádostí o CD magistrátu města Plzeň ku žádostem klientů z jiných ORP

Zdroj: DELOITTE, Analýza současného stavu snižování regulační zátěže občanů a veřejné správy v České republice, Ministerstvo vnitra, str. 133

3.2 Agenda evidence obyvatel

Evidence obyvatel je vymezena zákonem č. 133/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a patří do kompetence MV. Agenda evidence obyvatel je napojena na Informační systém evidence obyvatel. V tomto systému jsou veškeré údaje o občanovi (jméno, příjmení, datum a místo narození aj.) Místní příslušnost je vymezena místem trvalého bydliště. V případě hlášení změny např. trvalého pobytu, se občan obrací na místně příslušný obecní úřad.⁸

3.3 Agenda matrik

Agenda matrik se řídí zákonem č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a vyhláškou 207/2001 Sb., a patří do kompetence MV. Matriční úřad může být na obecním úřadě, úřadě městské části nebo městského obvodu v územně členěných statutárních městech anebo újezdni úřad ve vojenských újezdech, vždy ale jen pro svůj vymezený územní obvod. Do agendy matrik patří zápis o uzavření manželství/partnerství a narození/úmrť.

Místní příslušnost je vymezena zákonem o matrikách § 10-13. Příslušný k zápisu narození a úmrť do matriční knihy je matriční úřad, v jehož správním obvodu se fyzická osoba narodila nebo zemřela.⁹ Nejistí-li se, kde došlo k narození nebo úmrť fyzické osoby,

⁸ Zákon č. 133/2000 Sb.

⁹ Příklad: Dítě se narodí v porodnici v místě A, bydlím v místě B a trvalý pobyt v místě C a matka dítěte v místě D, tak opět je místně příslušný úřad, v jehož správním obvodu se fyzická osoba narodila

provede zápis matriční úřad, v jehož správním obvodu byla narozená nebo zemřelá fyzická osoba nalezena. Příslušný k zápisu o uzavření manželství/partnerství je matriční úřad, v jehož správním obvodu došlo k uzavření manželství.¹⁰

3.4 Dotazníkové šetření v rámci Ministerstvo vnitra

3.4.1 Odbor všeobecné správy

Shrnutí šetření: Příslušnost úřadů k výkonu přenesené působnosti na úseku matrik a státního občanství, stanovená zvláštními právními předpisy, je plně vyhovující a nepředpokládá se žádná změna. Příslušnost matričního úřadu k provedení zápisu narození, manželství, úmrtí a vstupu do registrovaného partnerství je upravena v „zákoně o matrikách“. Místní příslušnost je vymezena zákonem o matrikách § 10-13.¹¹

Matriční úřad vydá rovněž výpis z matriční knihy, tj. rodný, oddací a úmrtí list, nebo doklad o registrovaném partnerství. Pokud se oprávněný žadatel obrátí na nepříslušný matriční úřad s žádostí o vydání matričního dokladu, tak se žádost obratem postoupí k vyřízení příslušnému matričnímu úřadu. Příslušnost matričního úřadu k úkonům souvisejícím se jménem a příjmením (přijetí prohlášení, oznámení, změna jména a příjmení, atd.) je zákonem o matrikách svěřena zpravidla kterémukoli matričnímu úřadu, či matričnímu podle místa trvalého pobytu žadatele.

Na úseku státního občanství rovněž zrušení místní příslušnosti nepředpokládáme. Na úseku přestupků, veřejných sbírek, politických stran, evropské občanské iniciativy není otázka místní příslušnosti relevantní, resp. nejedná se o agendy, u nichž je typově možné o zrušení místní příslušnosti uvažovat. Rovněž na úseku voleb a statních hranic se nevyskytují agendy, u nichž by bylo možné uvažovat o zrušení místní příslušnosti.

Žadatel o provedení ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu se může obrátit na kterýkoliv z úřadů bez ohledu na svůj trvalý pobyt.

Ve většině agend nedošlo k přesunu vyřizování agendy na vyšší hierarchickou úroveň. Výjimkou je úsek státního občanství, kde došlo v souvislosti s nabytím účinnosti zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky došlo k dílčí změně, když zanikla možnost podat žádost o vydání osvědčení o státním občanství České republiky na matričních úřadech; nově se tato žádost podává již pouze na krajských úřadech a zastupitelských úřadech.

3.4.2 Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly

Shrnutí šetření: Do působnosti odboru náleží především dozor a kontrola nad samostatnou působností obcí. Případné změny týkající se zrušení místní příslušnosti, se přitom dotýkají

¹⁰ Příklad: Má svatbu v místě A, trvalý pobyt v místě B ale reálně bydlím v místě C. Místně příslušný je matriční úřad, v jehož správním obvodu došlo k uzavření manželství.

¹¹ Příklad: Dítě se narodí v porodnici v místě A, bydlím v místě B a trvalý pobyt v místě C a matka dítěte v místě D, tak opět je místně příslušný úřad, v jehož správním obvodu se fyzická osoba narodila

Příklad: Mám svatbu v místě A, trvalý pobyt v místě B ale reálně bydlím v místě C. Místně příslušný je matriční úřad, v jehož správním obvodu došlo k uzavření manželství.

především agend, které obce vykonávají v přenesené působnosti. Změny místní příslušnosti tak nebudou mít přímý vliv na agendu odboru.

3.4.3 PČR Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál

Shrnutí šetření: V žádné agendě služby pro zbraně a bezpečnostní materiál by nebylo přínosné zrušení místní příslušnosti. V souvislosti s problematikou zbraní a střeliva je v současné době místní příslušnost dána krajem (14 krajů). Fyzické nebo právnické osoby si mohou veškeré záležitosti vyřizovat na kterémkoliv pracovišti v rámci kraje, ve kterém mají trvalý pobyt resp. sídlo (kontaktní místa - bývalá okresní pracoviště).

Zrušení místní příslušnosti by mohlo přinést i spoustu problémů (příslušnost k vedení správních řízení, k provádění kontrol a v neposlední řadě neúměrné navýšení zátěže pracovišť dislokovaných ve větších městech).

3.4.4 PČR Ředitelství služby cizinecké policie- kontrola pobytu cizinců na území České republiky

Shrnutí šetření: V agendě orgánů cizinecké policie by nebylo přínosné rušit místní příslušnost a mohly by vzniknout problémy. Na příklad, jak budou řešeny stížnosti, kdy cizinec nebude spokojen s přístupem jednoho orgánu a bude se domáhat přístupu k jinému orgánu. Jak bude řešeno případné přetížení jednoho orgánu, v důsledku zájmu žadatelů, oproti jinému orgánu, když všechny dané orgány budou místně příslušné, neboť budou mít působnost na celém území České republiky.

Z hlediska působnosti orgánů cizinecké policie zejména ve věcech pobytu cizinců na území České republiky, by bylo vhodné zvážit změnu územního členění státu¹²⁾ tak, aby bylo posilováno postavení okresů, které lépe, zejména z hlediska dostupnosti pro veřejnost, vyhovují výkonu veřejné (státní i místní) správy. Dosavadních 14 krajů nevyhovuje ani z hlediska statistiky, jak blíže člení území České republiky nařízení Evropské unie.

Zrušení místní příslušnosti by přineslo komplikace při hlášení pobytu cizince, protože neexistence místní znalosti příslušného orgánu by zákonitě vedla k nesprávnému postupu, na příklad hlášení cizince v objektu, který nesplňuje požadavky na ubytovací zařízení, přestože je v evidenci adres (RUIAN) veden jako objekt určený k bydlení (v průběhu času se stal neobyvatelným).

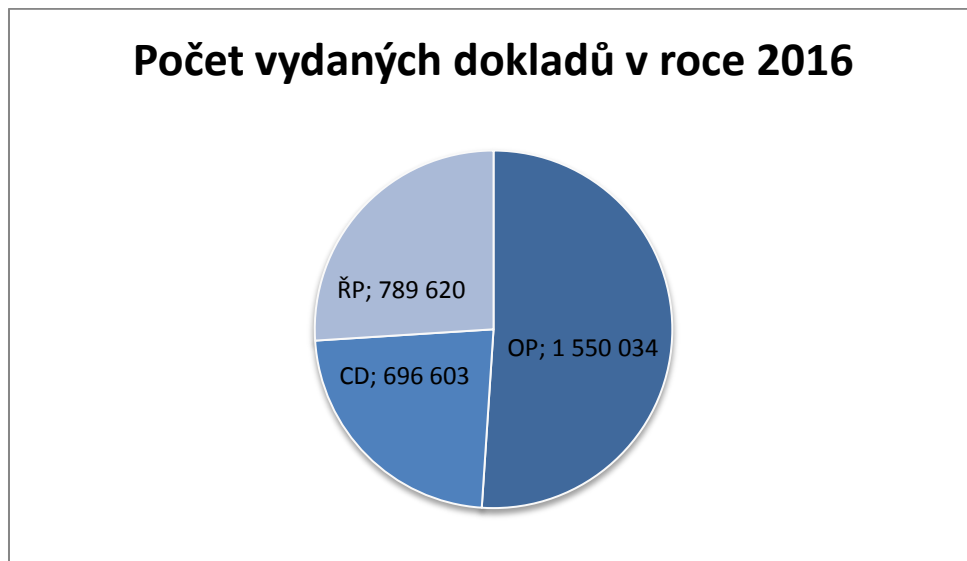
4 Ministerstvo dopravy

4.1 Agenda řidičských průkazů

V návaznosti na zrušení místní příslušnosti občanských průkazů a cestovních dokladů by bylo pro občany logické zavést tuto možnost i u řidičských průkazů. Právě agendy OP, CP a ŘP je z pohledu počtu vydaných dokladů největší. Následující

Obrázek 3 zobrazuje počty vydaných dokladů za rok 2016.

Obrázek 3: Počet vydaných průkazů v roce 2016

Zdroj: Vlastní zpracování, použitá data z Výroční zprávy o veřejné správě v ČR za rok 2016

Skupina poslanců přednesla na 50. schůzi Poslanecké sněmovny dne 9. 11. 2016 návrh na zrušení místní příslušnosti při vydávání řidičského průkazu. Cílem je zjednodušit vydávání pro občany, kteří se zdržují mimo místo svého trvalého bydliště, především tedy studenti a dojíždějící pracující.¹³ Nově by žadatel mohl požádat o vydání řidičského průkazu na jakékoliv obci s rozšířenou působností. Další změnou by podle návrhu mělo být to, že pokud úřad už má k dispozici fotografii žadatele splňující určité parametry, tak už nebude vyžadovat fotografii od žadatele znovu.

V obecné rozpravě byl návrh na zrušení místní příslušnosti při vydávání řidičského průkazu podporován. Vystala diskuze nad správnými poplatky, konkrétně, kterému úřadu případně poplatek. Úřadu, který doklad vydal, tedy tam kde má člověk trvalý pobyt, nebo tomu úřadu, kde požádal občan o vydání? Dále připadá v úvahu rozdělení výnosu poplatku.

Občané, kteří si vyřizují řidičský průkaz, si musí přinést vlastní papírovou fotografii. Pro občany by bylo jednodušší sjednotit proces žádosti o vydání průkazu, z toho důvodu by měla být možnost nechat si vytvořit fotografii na řidičský průkaz ve fotobuňce na úřadě. Samozřejmě do budoucna by měla být možnost sdílení této fotografie napříč doklady – občanským průkazem, cestovními doklady a řidičskými průkazy. Ovšem v tomto případě by bylo nutné vyřešit problém s rozdílným technickým zařízením a licenčními podmínkami ATOS. Dalším aspektem je, že gestorem pro OP a CP je MV ČR a pro vydání ŘP je gestorem MD ČR. Z výše uvedeného plyne, že by bylo nutné vyřešit komplexní problém v případě sjednocení fotografií napříč doklady.

¹³Zápis z 50. schůze Poslanecké sněmovny ze dne 9. 11. 2016, dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/2013ps/stenprot/050schuz/s050329.htm> ke dni 2. 3. 2017

Dále by se měla řešit problematika nárůstu počtu žadatelů v některých ORP oproti menším městům (viz podobný problém v případě OP a CP). Novela na zrušení místní příslušnost u vydávání řidičských průkazů byla projednána ve výborech a prošla do 2. čtení, které se konalo 2. 3. 2017. Dále byly podané pozměňovací návrhy, které byly zpracovány jako tisk 807/5, který byl rozeslán 3. 3. 2017. Výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj vydal usnesení garančního výboru, které bylo 13. 3. 2017 doručeno poslancům jako sněmovní tisk 807/6 (stanovisko). Projednávání tisku bylo navrženo na pořad 56. schůze PSP a návrh zákona byl Poslaneckou sněmovnou (PSP ČR) schválen 28. 4. 2017. PSP ČR postoupila dne 9. 5. 2017 návrh zákona Senátu jako tisk 123/0. Občané už si nebudou muset na úřad nosit žádné fotografie. Buď je vyfotí úředník přímo na místě, nebo si fotku stáhne z jiného registru.¹⁴

V rámci pozměňovacích návrhů bylo schváleno navýšení poplatku za vydání ŘP z 50 Kč na 200 Kč. Toto navýšení je odůvodněné tím, že výše poplatku se neměnila řadu let a lidé ušetří za papírovou fotografii, protože občan bude vyfotografován na úřadě. Dále v rámci pozměňovacích návrhů bylo schváleno posunutí účinnost zákona na rok 2018, nikoliv na původně navržený rok 2019.¹⁵

Návrhem poslanců se změní zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, zákon o silničním provozu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích.

4.2 Agenda evidence a registru vozidel

Evidence vozidel je vymezena zákonem č. 56/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Novelou zákona č. 56/2001 (s účinností od 1. 1. 2016) se zjednodušil převod vozu, kdy stačí na registru vozidel pouze jedna návštěva, nikoli návštěva prodávajícího a kupujícího zvlášť. Převod automobilu byl realizován okamžitě a probíhal na registru vozidel podle sídla/bydliště původního provozovatele, tedy na místně příslušném úřadu.

Zákon č. 56/2001 byl novelizován zákonem č. 63/2017 a je účinný od 1. června 2017. Novelou zákona dochází ke zrušení místní příslušnosti správních orgánů v oblasti vedení registru silničních vozidel a v oblasti schvalování technické způsobilosti jednotlivě vyrobených nebo dovezených vozidel a přestaveb vozidel. Místní příslušnost již nebude určována sídlem nebo bydlištěm žadatele, jak tomu bylo doposud, ale žadatel si bude moci zvolit úřad (ORP) dle vlastního uvážení. Zákon č. 63/2017 je účinný od 1. června 2017.¹⁶

Mezi vykonávané agendy patří především:

- evidence motorových vozidel
- vyřazení vozidla z provozu a zápis zániku silničního vozidla
- zápis silničního vozidla do registru silničních vozidel
- zápis změny vlastníka nebo provozovatele silničního vozidla

¹⁴ PSP, dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&T=807> ke dni 28. 3. 2017

¹⁵ PSP, dostupné t: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&T=807> ke dni 28. 3. 2017

¹⁶ Zákon č. 63/2017 Sb.

- vydání nového dokladu k vozidlu
- schvalování technické způsobilost

5 Ministerstvo financí

5.1 Agenda finančních úřadů

Místní příslušnost je uplatňována i u finančních úřadů, které se řídí zákonem č. 456/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů o Finanční správě České republiky. Tvoří ji Generální finanční ředitelství, jemu podřízené Odvolací finanční ředitelství a jemu podřízených 14 finančních úřadů v sídlech krajů a jeden Specializovaný finanční úřad.¹⁷ Orgány Finanční správy České republiky jsou správními úřady a organizačními složkami státu a jsou podřízené Ministerstvu financí.¹⁸ Generální finanční ředitelství vykonává působnost pro celé území České republiky a jeho sídlem je hlavní město Praha. Odvolací finanční ředitelství vykonává působnost pro celé území České republiky a jeho sídlem je Brno. Finanční úřady vykonávají působnost na území vyššího územního samosprávného celku.¹⁹ Kopírují strukturu 14 krajů a názvy jsou součástí názvů jednotlivých finančních úřadů např. FÚ pro Středočeský kraj. Územní pracoviště finančního úřadu, které se nenachází v jeho sídle, stanoví ministerstvo financí vyhláškou č. 48/2012 Sb., o územních pracovištích finančních úřadů. Územní pracoviště Krajské finanční úřady a k nim příslušné územní pracoviště tak tvoří soustavu finančních orgánů.²⁰

Soustava orgánů Finanční správy ČR je složena z 1 Generálního finančního ředitelství, 1 odvolacího finančního ředitelství, 14 finančních úřadů, 1 Specializovaný finanční úřad, 93 územních pracovišť řízených z krajů a 103 podřízených územních pracovišť řízených z jiných územních pracovišť.)

Územní pracoviště přímo řízená z krajů mají většinou sídla v bývalých okresních městech. Dělí se na samostatné územní pracoviště a řídicí územní pracoviště. Samostatné územní pracoviště nemá ve své struktuře jiná územní pracoviště. Vykonává správu daní v plném rozsahu pro místně příslušné občany a právnické osoby. Eviduje daňový spis v listinné a digitální podobě a umožňují daňovým subjektům do něj nahlížet. Řídicí územní pracoviště má i jiná územní pracoviště, ale rozsah činnosti je stejný.

Podřízená územní pracoviště jsou řízena z jiných územních pracovišť a nejčastěji jsou umístěna v obvodech ORP. Vykonávají činnosti územního pracoviště s výjimkou vymáhání nedoplatků a provádění kontrolní činnosti, která je převážně soustředěna na řídicích územních pracovištích. Je zde veden daňový spis ve své listinné podobě pouze ve vztahu k řízením, která jsou zde vedena. Není zde umožněno platit daně v hotovosti kromě správních poplatků a exekucí. Na rozdíl od ostatních územních pracovišť vykonávají tato územní

¹⁷ Specializovaný finanční úřad je příslušným pro vybrané subjekty např. banky, právnické osoby s obratem více než 2000000000, pojišťovna aj.

¹⁸ MV, HARMONIZACE ÚZEMNĚ SPRÁVNÍHO ČLENĚNÍ STÁTU, str. 89

¹⁹ Zákon č. 456/2011 Sb. o Finanční správě České republiky, § 1-7

²⁰ MF ČR, O finančních úřadech, dostupné z: <http://www.financni-urady.info/> ke dni 2. 3. 2017

pracoviště v uvedených obcích omezený rozsah činností, a to pouze v úředních dnech. (Výjimkou jsou období se zvýšenou potřebou kontaktu s daňovými subjekty – např. podávání daňových přiznání v lednu či březnu). Jedná se o kvalifikovaná kontaktní místa, která umožňují především fyzickým osobám – neplátcům daně z přidané hodnoty a poplatníkům daně z nemovitých věcí získat v daném místě konkrétní relevantní informace. Zajišťují výkon správy daní vykonáváním následujících činností:

- podatelna,
- registrace,
- vyměřování daně z příjmu fyzických osob, vyměřování majetkových daní,
- pořizování a ověřování výpisů z digitalizované části spisu v rozsahu daňové informační schránky,
- vystavování potvrzení, vč. potvrzení o stavu osobního daňového účtu,
- příjem hotovosti pouze na úhradu správních poplatků,
- poskytování základních informací ke shora uvedeným oblastem činností,
- distribuce daňových tiskopisů.

FÚ je napojen na základní registr. Občané se při jednání s FÚ řídí místní příslušností. Pro fyzickou osobu je určena trvalým pobytem, pokud nelze určit místní příslušnost finančního úřadu, je místně příslušný Finanční úřad pro hlavní město Prahu. Pro právnickou osobu je rozhodující místo jejího sídla. V praxi si mnoho firem zapsalo sídlo firmy v Praze, protože pravděpodobnost daňové kontroly byla velmi nízká vzhledem k počtu zaměstnanců FÚ a počtu firem.²¹ Novelizace zákona č. 456/2011 Sb. z července 2016 zrušila místní působnost finančních úřadů v oblasti kontrol.²² V současné době může provést kontrolu kterýkoliv finanční úřad. V praxi provádí kontrolu FÚ v místě, kde právnická osoba reálně podniká. Stejnou změnu přinesla novelizace zákona o celní správě. U ostatních činností finančních a celních úřadů zůstává rozsah územní působnosti beze změn.²³

5.1.1.1 Daň z příjmu fyzických a právnických osob

Povinnost k dani z příjmů fyzických osob se řídí zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Místní příslušnost správce daně se řídí u fyzické osoby jejím místem pobytu; pro účely správy daní se místem pobytu fyzické osoby rozumí adresa místa trvalého pobytu občana České republiky. Daňové přiznání lze podat osobně na finančním úřadu, konkrétně na územním pracovišti, které je místně příslušné. Další možností je podání poštou nebo formou datové zprávy. Obdobná situace je u povinnosti dani z příjmu u právnických osob.

²¹ Finanční správa, dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/organy-financni-spravy/uzemni-pracoviste> ke dni 7. 3. 2017

²² Zákon č. 456/2011 Sb. o finanční správě ČR, § 12, odstavec 2

²³ Zákon č. 456/2011 Sb. o finanční správě ČR, § 12

5.1.1.2 Daň z nemovitosti

Daňové přiznání se podává vždy místně příslušnému správci daně, v jehož obvodu územní působnosti (kraji) se nemovitost nachází. Daň z nemovitostí spravuje celkem čtrnáct finančních úřadů v krajských městech a v hlavním městě Praze. Samotný osobní kontakt občanů s FÚ probíhá prostřednictvím jednotlivých územních pracovišť v rámci kraje. Územní pracoviště, které spis spravuje, se odvozuje se od místa pobytu nebo sídla (u právnických osob). Přiznání k dani z nemovitých věcí můžete podat osobně na příslušném územním pracovišti finančního úřadu, poštou nebo elektronicky. Novinkou je, že od února 2017 je možné zasílání údajů pro placení daně z nemovitých věcí (dále jen „daň“) prostřednictvím e mailu ze strany FÚ.²⁴

Na FÚ probíhá postupná elektronizace agend. Následující

Tabulka 1 ukazuje, že možnost elektronického podání využívá v průměru 50% podatelů.²⁵ Mezi podané daně patří: daň z přidané hodnoty, daň z příjmu právnických osob, daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti, daň z příjmu fyzických osob podávajících přiznání, daň z příjmů vybíraná srážkou podle zvláštní sazby daně, daň z nemovitých věcí, daň silniční, loterie a podobné hry, ostatní.

Tabulka 1: Daňové podání v roce 2015

²⁴FÚ, <http://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-nemovitych-veci/informace-stanoviska-a-sdeleni/2017>
ke dni 18.5.2017

²⁵ Data uvedená v tabulce využívají hodnoty z roku 2015, protože se jedná o nejaktuálnější data.

Finanční úřad	Obdržená podání (absolutní počty)		Celkem	Obdržená podání relativně (%)	
	Elektronická podání	Ostatní		Elektronická podání	Ostatní
Hlavní město Praha	2 373 125	1 155 025	3 528 150	67,3	32,7
Středočeský kraj	955 301	1 000 889	1 956 190	48,8	51,2
Jihočeský kraj	462 562	504 510	967 072	47,8	52,2
Plzeňský kraj	414 443	431 238	845 681	49,0	51,0
Karlovarský kraj	210 244	210 630	420 874	50,0	50,0
Ústecký kraj	522 474	501 786	1 024 260	51,0	49,0
Liberecký kraj	309 788	311 089	620 877	49,9	50,1
Královéhradecký kraj	415 158	416 940	832 098	49,9	50,1
Pardubický kraj	364 044	412 891	776 935	46,9	53,1
Kraj Vysočina	348 492	413 873	762 365	45,7	54,3
Jihomoravský kraj	1 091 353	929 937	2 021 290	54,0	46,0
Olomoucký kraj	435 610	441 856	877 466	49,6	50,4
Moravskoslezský kraj	826 032	738 755	1 564 787	52,8	47,2
Zlínský kraj	446 639	430 085	876 724	50,9	49,1
Specializovaný FÚ	134 060	49 744	183 804	72,9	27,1
Celkem ČR	9 309 325	7 949 248	17 258 573	53,9	46,1

Zdroj: HRUŠKA, L.; HRUŠKOVÁ, A.; FOLDYNOVÁ, I.; KUBÁŇ, D.; DĚDIČ, L.; a kol (2016) Analýza dopadů rušení úřadů na socioekonomický vývoj v daných lokalitách. Příloha k souboru specializovaných map. Ostrava: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o., str. 34

5.2 Dotazníkové šetření v rámci Ministerstvo financí

5.2.1 Generální finanční ředitelství a Generální ředitelství cel

Shrnutí šetření: Obecně platí, že v případě agend, které jsou vykonávány na základě iniciace ze strany subjektů (typicky řízení zahajovaná na návrh), není efektivní omezovat místní příslušnost úřadů tam, kde by ve skutečnosti nadále musel rozhodovat místně příslušný úřad, tj. v případech, kde by musela být zachována místní příslušnost při samotném rozhodování. Poněkud odlišná situace je tam, kde je výkon působnosti úřadů vykonáván do jisté míry nezávisle na aktivitě subjektů, anebo k interakci s úřadem nedochází z prvotní iniciativy subjektu (jako je tomu např. u kontrolních kompetencí).

V otázce zrušení místní příslušnosti byl v nedávné době identifikován potenciál pro omezení místní příslušnosti ve vztahu k vyhledávací činnosti a kontrolním postupům v rámci správy daní a cel. Na to bylo reagováno legislativní změnou a byla zavedena celostátní územní působnost finančních, resp. celních úřadů k výkonu tzv. vybrané působnosti, kterou se rozumí výkon vyhledávací činnosti a kontrolních postupů (zejména daňové kontroly a postupu k odstranění pochybností) při správě daní, resp. správě cel. Součástí úpravy je rovněž řešení zachování účinků plných mocí v rámci výkonu vybrané působnosti a zajištění možnosti daňových subjektů seznámit se s podstatnými písemnostmi v rámci tzv. kontrolních

spisů také na „domovském“ finančním/celním úřadě, který je v tomto modelu nadále místně příslušný k vedení nalézacího řízení při správě daní/cel (zejména k vydání rozhodnutí o stanovení daně). Jako agenda, u které se omezení místní příslušnosti do budoucna jeví jako potenciálně vhodné, byla dále identifikována např. agenda vymáhání daní.

Specifická je oblast působnosti celních úřadů, která je v rámci omezení tradičně chápáné místní příslušnosti v řadě agend dosti pokročilá. Platí to zejména pro oblast celního řízení a správy cla, která se do značné míry řídí celním kodexem Unie jako přímo použitelným evropským předpisem a jejíž nová národní úprava v podobě zákona č. 242/2016 Sb., celní zákon, nabyla účinnosti v průběhu loňského roku. Místně příslušným k vedení celního řízení ve věci propuštění zboží do celního režimu a případného vyměření cla je podle ustanovení čl. 159 odst. 3 celního kodexu Unie ten správce cla (celní úřad), do jehož působnosti spadá místo, v němž bylo zboží předloženo (o příslušném správci cla tak v tomto případě rozhoduje sám subjekt, který zboží k provedení celního řízení u určitého správce cla předložil). Rovněž platí, že místně příslušným k vyměření cla mimo celní řízení a k zajištění tohoto cla zajišťovacím příkazem, resp. k doměření cla a k zajištění doměřovaného cla zajišťovacím příkazem je podle § 4 odst. 2 nového celního zákona ten správce cla, který rozhodné skutečnosti zjistil prostřednictvím vyhledávací činnosti a kontrolních postupů, k jejichž provádění jsou příslušní všichni správci cla (celní úřady) v rámci výkonu vybrané působnosti – viz výše. Proces omezování místní příslušnosti tak v rámci působnosti Finanční a Celní správy České republiky průběžně probíhá.

Přesun agendy na vyšší hierarchickou úroveň probíhá v rámci dohledových kompetencí celních úřadů, které jsou realizovány na pozemních komunikacích, se v současné době využívá například institut § 55 odst. 3 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, kdy místně příslušný správní orgán může k usnadnění projednání přestupku nebo z jiného důležitého důvodu postoupit věc i bez souhlasu účastníků řízení jinému věcně příslušnému správnímu orgánu, v jehož územním obvodu se pachatel zdržuje nebo pracuje. Nicméně tato praxe již nebude po nabytí účinnosti nového zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, možná.

V rámci působnosti orgánů Finanční správy České republiky lze uvést několik příkladů z uplynulého období, kdy došlo ke koncentraci agend na celostátní úroveň v podobě jejich výkonu jedním finančním úřadem, přičemž se současně jedná o agendy značně specifické (vztahující se pouze k velmi omezenému počtu subjektů):

- výkon správy daně z hazardních her je koncentrován na Specializovaném finančním úřadě,
- výkon správy daně z přidané hodnoty ve zvláštním režimu v tuzemsku jako státě identifikace (tzv. M1SS) – místní příslušnost Finančního úřadu pro Jihomoravský kraj přesun příslušnosti k výkonu správy daně z přidané hodnoty v případě tzv. neusazených plátců z Finančního úřadu pro hlavní město Prahu na Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj

6 Ministerstvo práce a sociálních věcí

6.1 Agenda ČSSZ

Česká správa sociálního zabezpečení je organizační složkou státu, která je podřízena MPSV. Právní postavení ČSSZ je vymezeno zákonem č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Místní příslušnost je vymezena § 7. Fyzická osoba se řídí místní příslušností podle místa trvalého pobytu, popřípadě, jde-li o cizince, místem hlášeného pobytu v ČR. U právnické osoby je místní příslušnost určena sídlem firmy.²⁶

ČSSZ má svůj portál (<http://www.cssz.cz/cz>), který umožňuje e-podání, tudíž bez ohledu na místní příslušnost a následující

Tabulka 2 zobrazuje agendy, ve kterých lze či nelze e-podání využít, ovšem tento přehled není kompletní, tabulka pouze ilustruje situaci. V oblasti důchodové pojištění lze elektronicky podat ELDP, ale nikoliv žádost o důchodovou dávku. V oblasti nemocenského pojištění je ČSSZ částečně elektronizovaná. Oblasti agendy OSVČ jsou velmi málo elektronizované a lékařská posudková služba není elektronizovaná vůbec. Důvodem je nutná fyzická přítomnost pacientů na místně příslušném pracovišti.

²⁶ Zákonem č. 582/1991 Sb., § 7

Tabulka 2: Vybrané možnosti e-podání

Agenda ČSSZ	Možnost e-podání	Nelze podat elektronicky
Důchodové pojištění	ELDP	-
Důchodové pojištění	-	žádost o důchodovou dávku
Nemocenské pojištění	žádosti o dávku nemocenského pojištění (podává zaměstnavatel)	-
Nemocenské pojištění	Oznámení o nástupu do zaměstnání (podává zaměstnavatel)	-
Nemocenské pojištění	Hlášení pracovní neschopnosti (podává lékař)	-
Nemocenské pojištění	-	Žádost o peněžitou pomoc v mateřství
Nemocenské pojištění	-	Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti
Nemocenské pojištění	-	Rozhodnutí o potřebě ošetřování
Pojištění OSVČ	Přehled o příjmech a výdajích OSVČ	-
Lékařská posudková služba	-	V žádné agendě nelze využít e-podání

Zdroj: Vlastní zpracování na základě: <http://www.cssz.cz/cz>

ČSSZ je finančně správní institucí v rámci státní správy ČR. Spravuje agendu více než 8,7 milionu klientů.²⁷ ČSSZ vykonává agendu důchodového a nemocenského pojištění, kromě toho vykonává ČSSZ také působnost v oblasti lékařské posudkové služby. Plní rovněž úkoly vyplývající z mezistátních úmluv o sociálním zabezpečení a podle koordinačních nařízení Evropské unie je styčným místem vůči zahraničním institucím pro peněžité dávky v nemoci a mateřství, důchody a peněžité dávky v případě pracovních úrazů a nemocí z povolání.

²⁷ ČSSZ, dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/profil-organizace/> ke dni 27. 3. 2017

Celkem do kompetencí OSSZ patří na pět desítek agend a úkonů. Mezi nejčastěji vykonávané patří:²⁸

- Příjem evidenčních listů důchodového pojištění
- Oznámení od OSVČ o zahájení, ukončení činnosti aj. skutečnostech
- Příjem písemné žádosti o starobní důchod
- Přihlášení OSVČ k účasti na důchodovém pojištění
- Příjem žádostí o peněžitou pomoc v mateřství/podporu při ošetřování člena rodiny
- Příjem žádostí o předčasný starobní důchod/sirotčí/vdovský/vdovecký důchod
- Řízení o dávkách důchodového pojištění (včetně vyplácení)
- Řízení o uznání invalidity ad.

ČSSZ spolupracuje při zajišťování svých úkolů s ostatními orgány státní správy a organizacemi a dalšími subjekty, které se podílejí na provádění sociálního zabezpečení v ČR. ČSSZ spolupracuje zejména s:

- Ministerstvy (MV, MS, MZ, MF)
- Česká pošta (zajišťuje většinu hotovostních výplat důchodů)

Členění:

ČSSZ kopíruje okresní členění a má 77 územních pracovišť. V okresních městech má ČSSZ své úřady. Vyšším územním pracovištěm ovšem nejsou kraje, ale sedm územních pracovišť v Praze (pro Prahu a Střední Čechy), Českých Budějovicích (pro Jihočeský kraj), Plzni (pro Plzeňský kraj a v Karlovarský kraj), Ústí nad Labem (v Ústeckém kraji a v Libereckém kraji), Brně (v Jihomoravském kraji, v kraji Vysočina a ve Zlínském kraji) a Ostravě (v Moravskoslezském kraji a v Olomouckém kraji).²⁹

V souvislosti s přípravou věcného záměru zákona o územně správním členění státu byla diskutována otázka dostupnosti služeb veřejné správy respektive místní příslušnost agend vykonávaných prostřednictvím ČSSZ. Ministerstvo vnitra považuje za vhodné řešit celý problém systémově a v součinnosti s MPSV. Za tímto účelem byl zaslán dopis dne 27. 2. 2017, ve kterém byl vznesen dotaz na současný stav a plány MPSV v oblasti potlačení místní příslušnosti i u agend vykonávaných prostřednictvím České správy sociálního zabezpečení. MVČR chce mít nadále zachovanou svou koordinační roli z pohledu veřejné správy v území. Cílem spolupráce je otevřít další možnosti při vyřizování agend mimo místo svého trvalého bydliště.³⁰

²⁸ Informace o četnosti agend byly získány na základě výzkumu, který realizovala společnost PROCES v rámci zpracování Analýzy dopadů rušení úřadů na socioekonomický vývoj v daných lokalitách.

²⁹ HRUŠKA, L.; HRUŠKOVÁ, A.; FOLDYNOVÁ, I.; KUBÁŇ, D.; DĚDIČ, L.; a kol (2016) Analýza dopadů rušení úřadů na socioekonomický vývoj v daných lokalitách. Příloha k souboru specializovaných map. Ostrava: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o., str. 43

³⁰ Dopis, JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D. náměstek ministra vnitra, č. j. MV- 3293-5/OSR-2017, Praha 27. 2. 2017, adresováno Ing. Iva Merhautová, MBA náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů

6.2 Dotazníkové šetření v rámci České správy sociálního zabezpečení

6.2.1 Obor činnosti lékařská posudková služba (LPS)

Shrnutí šetření: V agendě LPS nelze o zrušení místní příslušnosti uvažovat, neboť výkon této agendy, je vázán na správní řízení o žádostech o pojistné a nepojistné dávky sociálního zabezpečení. Konkrétně místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení ve věci posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti fyzických osob pro účely sociálního zabezpečení a pro účely poskytnutí dávek a průkazu osoby se zdravotním postižením

O zrušení místní příslušnosti v agendě LPS nelze uvažovat také z toho důvodu; že zde existuje přímá vazba na poskytovatele zdravotnických služeb, kteří jsou většinou vázáni rovněž na stejnou místní příslušnost jako LPS. Sociální šetření provádí místně příslušná pobočka Úřadu práce ČR, která by měla mít návaznost na odbory sociálních věcí obcí za účelem individualizace pomoci klientům. V případě zrušení místní příslušnosti by došlo k narušení klientského přístupu při zabezpečování posudkové péče. Mělo by to výrazný dopad a spisovou agendu, která musí být v dosahu pracoviště (nejedná se o archivy) a zejména by to mělo dopad na odtržení lékařů LPS od praktických lékařů. Výrazně by se ztížila funkce kontrolního orgánu LPS ve věcech posuzování dočasné pracovní neschopnosti (DPN). Žadatelé o příslušnou dávku sociálního zabezpečení by to měli k orgánu LPS dále. Ohroženo by bylo dodržování termínů stanovených správním řízením atd. Lze rovněž reálně uvažovat o tom, že zrušení místní příslušnosti by významně ohrozilo „křehkou“ personální stabilitu lékařů na všech OSSZ.

6.2.2 Obor činnosti sociální pojištění OSVČ, Obor činnosti pojistné a vymáhání pohledávek, Obor činnosti vnější kontrolní činnosti

Shrnutí šetření: V oblasti sociálního pojištění se obecně řídí sídlem zaměstnavatele, resp. sídlem jeho mzdové účtárny. Zrušení místní příslušnosti v uvedených agendách považujeme za možné jen v tom smyslu, že místní příslušnost nebude určena sídlem, mzdovou účtárnou, trvalým bydlištěm, ale ponechá se na vůli subjektu, jakou okresní správu sociálního zabezpečení zvolí jako „místně“ příslušnou a vůči této bude činit podání, plnit povinnosti a naopak tato OSSZ bude kontrolovat plnění povinností, vymáhat jejich plnění (včetně vymáhání pohledávek), vydávat potvrzení (např. o bezdlužnosti) apod. Ovšem i tento přístup naráží na některé problémy – např. spolupráce s jinými orgány státní správy.

Dále je zde určité riziko, že se „problémové“ subjekty budou „hromadit“ na vybraných OSSZ, zejména na větších (PSSZ, MSSZ Brno) s tím, že na jejich kontrolu a plnění povinností nebude takový prostor, jako na menších OSSZ. Tuto tendenci lze dlouho vysledovat zejména směrem k Praze (i např. v daňové oblasti).

Pokud jde o agendu sociálního pojištění OSVČ, upozorňujeme na skutečnost, že tato agenda není dosud centralizována. Na jednotlivých OSSZ nemohou ani nahlédnout na evidenci OSVČ, je-li vedena na jiné OSSZ. Nelze tedy jakékoliv podání zpracovat jinde, než na

místně příslušné OSSZ s tím, že podání přijatá na nepříslušné OSSZ se neprodleně předávají na příslušnou OSSZ k vyřízení

Agenda vymáhání pohledávek musí být vždy založena na „místní“ příslušnosti, neboť jednotlivé kroky musí vždy provádět výhradně OSSZ, která exekuční titul vystavila a která také nese odpovědnost za včasné vymáhání pohledávek a za dodržení zákonného postupu, stejně jako za přihlašování pohledávek do dražeb apod. Rovněž v případě přihlašování pohledávek do insolvenčního řízení musí být jednoznačně určena příslušnost. Obdobné problémy lze očekávat v agendě promíjení penále, splátek a odpisu pohledávek. Veškerá řízení musí probíhat na jedné OSSZ, která také ve vztahu k těmto řízením vede v účetnictví.

Obdobná situace je také ve vnější kontrolní činnosti, kde musí být jednoznačně dáno, která OSSZ bude kontrolu zaměstnavatele, resp. OSVČ provádět. Kontrolní činnosti se plánuje na kalendářní rok, kdy je zpracován plán kontrol místně příslušnou OSSZ, do nějž jsou na základě stanovených kritérií zařazeni zaměstnavatelé, u nichž je třeba kontrolu provést.

Je-li na základě kontroly vedeno správní řízení, které se opírá o skutečnosti zjištěné při kontrole, je toto řízení rovněž vedenou tou OSSZ, která provedla kontrolu u zaměstnavatele (oprávněnou úřední osobou, která se zúčastnila jako kontrolující také kontroly). V rámci kontroly dochází i ke spolupráci s jinými orgány veřejné správy – finančními úřady, inspektoráty práce atd. (viz výše), jejichž místní příslušnost je upravena obdobně jako v případě OSSZ a ke kontaktu tak dochází zpravidla na území daného okresu. Ve všech uvedených agendách by bylo zrušení místní příslušnosti jako takové aspektem, který by de facto znemožnil jejich běžné provádění.

6.2.3 Obor činnosti nemocenské pojištění

Shrnutí šetření: Agenda nemocenského pojištění spočívá především v evidenci pojištěnců (zaměstnanců) a rozhodování o jejich dávkových nárocích. Co se týče evidence pojištěnců a dávkové agendy, která se jich týká, OSSZ nejsou zpravidla v přímém styku s pojištěnci (zaměstnanci žádosti o dávky nemocenského pojištění podávají u svých zaměstnavatelů). Místní příslušnost se zde řídí podle sídla zaměstnavatele (resp. sídla jeho mzdové účtárny), protože povinnost přihlásit své zaměstnance k pojištění a povinnost poskytnout podklady pro rozhodnutí o dávce a její výši (OSSZ samy v tomto ohledu relevantní podklady neevidují), je dána zaměstnavateli – nikoli zaměstnanci. Zde tedy nevzniká potřeba a ani možnost zrušení místní příslušnosti, protože s OSSZ komunikuje téměř výhradně pouze zaměstnavatelem (a to zpravidla písemně či elektronicky).

Zrušení místní příslušnosti zde tedy nelze vnímat jako přínos a prakticky by se dotýkalo pouze oblasti předávání předepsaných tiskopisů a dalších dokladů ze strany zaměstnavatelů. Jediným efektem případného zrušení místní příslušnosti pro zaměstnavatele by tak byla zvýšená frekvence případů, kdy podání zaměstnavatele je třeba předávat na OSSZ místně příslušnou k jeho vyřízení, a s tím spojené průtahy, které by měly dopad i na prodloužení doby vyřizování žádostí o dávky nemocenského pojištění, na kterých jsou přitom pojištěnci často existenčně závislí.

Současně je dána možnost delegovat rozhodnutím ČSSZ místní příslušnost pro provádění pojištění na jinou OSSZ, jestliže je to účelné z hlediska provádění pojištění, a to na žádost zaměstnavatele i z vlastního podnětu. Pokud se konečně jedná o obecnou, např. informační činnost OSSZ, platí, že klient se již nyní může obrátit na kteroukoli z nich případně celorepublikové call centrum

Výstupem její činnosti směrem k občanům je zde přiznání či nepřiznání nároku na dávku, jež jim v případě nemoci a mateřství nahrazuje příjem z výdělečné činnosti. Na těchto dávkách je značný počet ekonomicky aktivních osob přímo závislý, proto se rušení místní příslušnosti v agendě nemocenského pojištění zaměstnanců jeví jako velmi rizikové. Teoretický přínos se nejeví žádný, ze svého pohledu občan komunikuje se svým zaměstnavatelem a teprve ten s OSSZ. Pro vztah zaměstnavatel OSSZ je pak jednoznačně výhodnější a efektivnější nastavení pevné vazby.

6.2.4 Obor činnosti důchodové pojištění

Shrnutí šetření: V oblasti sepisování žádostí o dávku důchodového pojištění je nutné místní příslušnost zachovat, protože zrušení by mělo za následek nestejněměrné vytížení jednotlivých OSSZ požadavky klientů, kteří by se obraceli na jim aktuálně lépe dostupné OSSZ. Tuto situaci by nebylo možné předvídat a regulovat, ani ji dostatečně flexibilně personálně ošetřit. Nerovnoměrné zatížení jednotlivých OSSZ by tak na jedné straně vedlo k neúměrnému prodloužení času pro vyřízení jednotlivých požadavků klientů na nejvíce exponovaných OSSZ a s tím souvisejícího nárůstu délky doby řízení žádostí o důchod, na straně druhé k nevytíženosti pracovníků ostatních OSSZ.

Místní příslušnost je nutné zachovat při vyslání podnětu k provedení kontrolních lékařských prohlídek na místně příslušnou OSSZ při posuzování zdravotního stavu důchodců, kterým byl přiznán invalidní důchod.

Další agendou, kde nelze zrušit místní příslušnost je rozhodování o době a rozsahu péče o osobu závislou na pomoci jiné osoby ve stupni II, III nebo IV a o osobu mladší 10 let, která je závislá ve stupni I.

Zrušení místní příslušnosti bylo by možné považovat za proveditelné v agendách řízení o přiznání statusu osoby zdravotně znevýhodněné (OZZ) a dobrovolné účasti na důchodovém pojištění (DOPOJ). Nicméně pro vedení evidence, placení pojistného na DOPOJ a vedení správního řízení v agendě OZZ (i DOPOJ) by přesto bylo nutné určit „kvazi příslušnosti“ k jedné OSSZ (pravděpodobně té, kde byla uplatněna první žádost), kterou by musel pojištěnec pro další kroky dodržovat resp., již by byla postupována od „nepříslušných OSSZ“ další podání v agendách OZZ a DOPOJ.

Žádost o přiznání statusu OZZ lze podat přímo na příslušné OSSZ, zaslat poštou, formou datové zprávy prostřednictvím datové schránky nebo elektronicky podepsanou uznávaným elektronickým podpisem.

V současné době, lze činit podání ELDP elektronicky. Zaměstnavatelé mohou od roku 2004 podání ELDP plnit přímo vůči ČSSZ. V roce 2016 využilo této možnosti 87%

zaměstnavatelů (celkem 241 246), kteří podali elektronicky téměř 5,5 mil. ELDP, což je 91,1 % z celkového počtu všech podaných ELDP za rok 2016. Zbývajících 13 % zaměstnavatelů zaslalo v roce 2016 cca 0,5 mil. ELDP v papírové podobě. Pokud jde o agendu rozhodování ve sporu o zápis údajů v ELDP je místní příslušnost navázána na zaměstnavatele a její zrušení by komplikovalo vedení správního řízení v této věci, včetně došetřování rozhodných skutečností.

Zrušení místní příslušnosti by si jako interní opatření vyžádalo náklady na úpravy příslušných aplikačních programových vybavení.

6.3 Agenda úřadu práce

Úřad práce České republiky (dále ÚP ČR) řídí Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále MPSV), které je jeho nadřízeným správním úřadem. ÚP ČR byl zřízen s účinností od 1. dubna 2011 zákonem č. 73/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, kterým je vymezena jeho organizační struktura a působnost. Mezi vykonávané agendy patří:

- zaměstnanost,
- ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele,
- státní sociální podpory,
- dávky pro osoby se zdravotním postižením,
- příspěvek na péči,
- pomoc v hmotné nouzi,
- inspekce poskytování sociálně-právní ochrany
- dávky péstounské péče³¹

Krajské pobočky z hlediska věcného zajišťují především nástroje aktivní politiky zaměstnanosti nebo zajišťují agendu ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele v rámci kraje aj. Kontaktní pracoviště pak především zajišťují agendy zprostředkování práce a státní sociální podpory.³²

Pokud se žadatel chce na ÚP ČR přihlásit jako uchazeč o zaměstnání, může tak učinit v rámci kraje na jakékoliv pobočce ÚP ČR, v jejímž územním obvodu má trvalé bydliště. Uvedené vyplývá z § 24 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. V případě, že se občan zdržuje mimo kraj svého trvalého pobytu, tak lze zažádat o změnu ÚP ČR. První návštěvu je ovšem nutné provést v kraji podle místa trvalého pobytu. Následně je možné zažádat o změnu ÚP ČR z důvodu uvedených v § 28. Pokud je žadateli vyhověno, tak následné návštěvy ÚP ČR jsou už na zvoleném pracovišti. Následně klient navštěvuje jednu konkrétní pobočku ÚP ČR, kterou si vybral, důvodem je že zde je složka klienta a také klient vždy chodí ke stejné pracovníci.

³¹ Zákon č. 73/2011 Sb., § 4

³² MPSV, dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/11592/pusobnost_UP.pdf ke dni 15. 5. 2017

Členění:

ÚP ČR je správním úřadem s celostátní působností se sídlem v Praze. ÚP ČR tvoří generální ředitelství, krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu (dále jen „krajské pobočky“). ÚP kopírují krajské členění a součástí krajských poboček jsou kontaktní pracoviště. Krajské pobočky z hlediska věcného zajišťují především nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, kontaktní pracoviště pak agendy zprostředkování práce a státní sociální podpory. Občan se řídí místní příslušností, která je vymezena krajem. Současná organizační struktura vychází z roku 2011.³³

6.4 Dotazníkové šetření v rámci Úřadu práce

Shrnutí šetření: V agendách nepojistných sociálních dávek není vhodné zrušení místní příslušnosti, protože řešení těchto dávek vyžaduje velmi častou a průběžnou spolupráci klienta/občana s místně příslušným správním orgánem (např. dokládání rozhodných skutečností pro nárok, výši a výplatu dávky, a to i po přiznání dávky).

V agendách zaměstnanosti: která vede uchazeče nebo zájemce o zaměstnání v evidenci se u fyzických osob vyřizuje podle místa trvalého bydliště – navrhuje ponechat (např. doklady k žádosti, která je podávána pravidelně čtvrtletně – doklady o osobách se zdravotním postižením atd. jsou na tomto pracovišti k dispozici, nemusí být proto dokládány znovu, není možné je fyzicky převážet ani posílat datovou schránkou nebo e-mailem, obsahují citlivá data). Stejně tak agenda zaměstnávání zaměstnanců ze zahraničí, která je místně příslušná podle výkonu práce a kdy je k rozhodování potřeba dobrá znalost lokálního trhu práce. Rovněž v rámci zprostředkování, evidence, podpor a rekvalifikací se zrušení místní příslušnosti nejeví jako vhodné.

Z výše uvedeného plyne, že zrušení místní příslušnosti se nejeví pro Úřad práce jako vhodné. Dalším důvodem je, že v agendách zaměstnanosti by při zrušení místní příslušnosti došlo k tomu, že by vznikla značná personální disharmonie ve vztahu k počtu klientů. Dále by to znamenalo komplikace v docházce uchazečů o zaměstnání na kontaktní pracoviště, přiřazování aktivit, obsazování projektů, apod.

7 Ministerstvo průmyslu a obchodu

7.1 Agenda živnostenských úřadů

Agenda živnostenského úřadu je upravena zákonem č. 455/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Živnostenský úřad je propojen se základním registrem. V praxi to znamená, že živnostník nemusí hlásit živnostenskému úřadu změnu adresy trvalého pobytu. Adresu trvalého pobytu změní živnostenská úřady v rejstříku živnostenského podnikání samy. Avšak adresa sídla podnikatele zůstává na původní adrese a novou adresu sídla je nutné do 15 dnů nahlásit na jakémkoli živnostenském úřadě bez ohledu na místní příslušnost. Tato povinnost odpadá,

³³ ÚP, dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/upcr> ze dne 25. 4. 2017

pokud živnostník již dříve oznámil živnostenskému úřadu, že při změně adresy trvalého pobytu požaduje změnit sídlo na stejnou adresu, jako je adresa trvalého pobytu.³⁴

Živnostenský úřad je vůči podnikatelům jedním z nejpřívětivějších úřadů v otázce místní příslušnosti. Samotná místní příslušnost živnostenských úřadů je upravena v § 71 živnostenského zákona. Od 1. srpna 2006 mohou podnikatelé provést změny v registraci, prostřednictvím jediného formuláře³⁵ na jednom místě a to díky existenci Centrální registrační místa (CRM). ČSSZ, ÚP ČR a Zdravotní pojišťovnu je vyrozuměna najednou prostřednictvím změnového listu na kterémkoli živnostenském úřadě. Vyplněný formulář může být zaslán i písemně. Kdo má datovou stránku, tak i elektronicky. Pouze finanční úřad je třeba informovat na speciálním formuláři samostatně. Ovšem i toto podání se dá vyřídit na centrálním registračním místě (Obrázek 4).³⁶

Na CRM je možné učinit registrace do následujících evidencí.

Ve vztahu k živnostenskému úřadu:

- ohlášení živnosti
- žádost o koncesi

Ve vztahu k České správě sociálního zabezpečení:

- oznámení o zahájení a ukončení samostatné výdělečné činnosti OSVČ
- přihláška k nemocenskému pojištění a k důchodovému spoření OSVČ

Ve vztahu ke zdravotní pojišťovně:

- oznámení pojištěnce o zahájení a ukončení samostatné výdělečné činnosti

Ve vztahu k Úřadu práce:

- oznámení volného pracovního místa (příp. jeho obsazení)

Ve vztahu k Finančnímu úřadu:

- přihláška k registraci k dani z příjmů fyzických osob
- přihláška k registraci k dani z přidané hodnoty
- přihláška k dani silniční
- přihláška k dani z příjmů jako plátcí: daně z příjmů ze závislé činnosti; daně z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně; zajišťující daň z příjmů
- přihláška k registraci pro plátcovy pokladny.³⁷

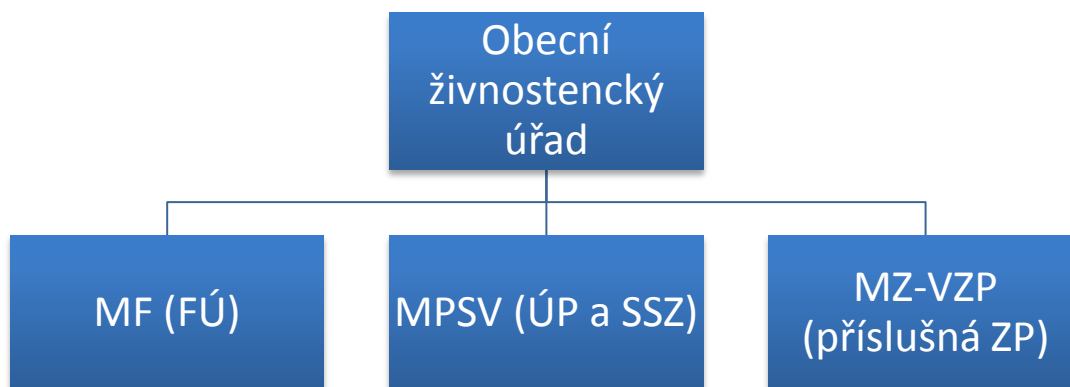
Obrázek 4: Schéma CRM

³⁴ TAČR, Analýza možností zřízení kontaktních pracovišť veřejné správy, část 2 studie proveditelnosti, str. 15

³⁵ MPO, <https://www.mpo.cz/dokument159758.html> ke dni 15.5.2017

³⁶ MPO, <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/pruvodce-zivnostenskym-podnikanim/radce-nejen-pro-zacinajici-podnikatele--155549/> ke dni 15.5.2017

³⁷ MPO, <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/pruvodce-zivnostenskym-podnikanim/radce-nejen-pro-zacinajici-podnikatele--155549/> ke dni 16.5.2017

V roce 2008 byl zákon novelizován a podání podle živnostenského zákona (přerušení provozování živnosti, ohlášení živnost, žádost o koncesi aj.) lze učinit na všech obecních živnostenských úřadech či též na CzechPointech. Příslušným k vyřízení podání je ten obecní živnostenský úřad, kterému bylo podání doručeno jako prvnímu.

Dále mají podnikatelské subjekty možnost zasílat elektronické podání, které musí být podepsané platným kvalifikovaným certifikátem podnikatele. Dokumenty jsou odeslány do centrální Elektronické podatelny Živnostenského rejstříku. Příslušný živnostenský úřad, který si podnikatel zvolí, bude zpracovávat jeho žádost a pokud to bude možné, také jej elektronicky vyřídí. Žádost musí být podána ve formátu jednotného registračního formuláře (JRF), který je k dispozici zdarma na webu živnostenského úřadu.

Pro ty podnikatele, kteří nevlastní počítač, nebo si nechtějí pořizovat elektronický podpis je k dispozici obdobná aplikace na Centrálních registračních místech všech živnostenských úřadů. Zaměstnanec úřadu ve spolupráci s podnikatelem vytvoří podání na počítači a vytiskne je ve formě JRF, podnikatel údaje v podání zkontroluje a vlastnoručně podepíše. Poté je podání k vyřízení do elektronické podatelny Živnostenského rejstříku.

Novelou zákona z roku 2008 došlo k nahrazení průkazů živnostenského oprávnění tzv. výpisem ze živnostenského rejstříku. Tímto dokumentem se nahrazují až desítky živnostenských listů pro různé živnosti, kterými se podnikatelé museli prokazovat. Tyto podmínky zjednodušují vstup do podnikání.

Místní příslušnost živnostenských úřadů ovšem zůstala v platnosti pro řízení o správních deliktech, pro provedení živnostenské kontroly, řízení o zrušení živnostenského oprávnění nebo pozastavení provozování živnosti. Místní příslušnost živnostenského úřadu se určuje podle správního řádu; to neplatí, jedná-li se o zrušení živnostenského oprávnění na

žádost podnikatele. V řízení o přestupcích se místní příslušnost živnostenského úřadu určuje podle zákona o přestupcích.³⁸

Vláda v lednu 2017 schválila novelu živnostenského zákona, která má snížit zátěž podnikatelů a zlepšit podnikatelské prostředí. Novela nabyde účinnosti 1. července 2017.³⁹ Díky novele si budou moci podnikatelé společně s ohlášením živnosti nebo s podáním žádosti o koncesi na živnostenském úřadu učinit i podání obsahující údaje požadované v přihlášce k registraci k dani z příjmů nebo k dani silniční. Na stejném místě bude moci podnikatel učinit podání obsahující údaje požadované v oznámení o změnách registračních údajů vztahujících se k oběma typům daní. Podaná data na ŽÚ se automaticky propíší do databáze FÚ.

7.1.1.1 Členění:

Živnostenský úřad České republiky má sídlo v Praze a jeho působnost vykonává Ministerstvo průmyslu a obchodu. Správa živnostenského úřadu se organizuje podle 14 samosprávních krajů, 205 ORP a 22 městských částí Prahy (celkem 227 obecních živnostenských úřadů), které vykonávají funkci živnostenského úřadu na příslušném odbor ORP a na vyšším stupni příslušného odboru krajského úřadu.⁴⁰

7.2 Dotazníkové šetření v rámci Ministerstva průmyslu a obchodu

Shrnutí šetření: Ministerstvo průmyslu a obchodu vykonává působnost v agendách bez použití institutu místní příslušnosti. V případě výkonu státní správy v oblasti přenesené působnosti na úseku živnostenského podnikání byla místní příslušnost podle trvalého pobytu (bydliště) již zrušena,

Inspekční a dozorové činnosti OVM jako Česká obchodní inspekce, Státní energetická inspekce, Český báňský úřad, Český telekomunikační úřad apod. jsou vykonávány územními pracovišti těchto institucí a zde je princip místní příslušnosti opodstatněný. Jedná se o agendu, ve které dochází spíše ke styku se subjekty, nikoliv s občany jako jednotlivci.

8 Další agendy

8.1 Český statistický úřad

Český statistický úřad (ČSÚ) je ústředním orgánem státní správy ČR. Byl zřízen dne 8. ledna 1969 zákonem č. 2/1969 Sb. Působnost ČSÚ je vymezena zákonem č. 89/1995 Sb., o

³⁸ MPO, dostupné z: <http://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/rimanova-novela-zivnostenskeho-zakona-schvalena-senatem--41902/> ke dni 21. 3. 2017, zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání, § 71

³⁹ MPO, dostupné z: <http://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/ministr-prumyslu-a-obchodu-jan-mladek-pokracuje-v-usili-snizovat-administrativni-zatez-zivnostniku---225072/> ke dni 21. 3. 2017

⁴⁰ MVČR, HARMONIZACE ÚZEMNĚ SPRÁVNÍHO ČLENĚNÍ STÁTU, str. 140

státní statistické službě. Český statistický úřad zabezpečuje získávání a zpracování údajů pro statistické účely a poskytuje statistické informace státním orgánům, orgánům územní samosprávy, veřejnosti a do zahraničí. Zajišťuje vzájemnou srovnatelnost statistických informací ve vnitrostátním i mezinárodním měřítku. ČSÚ se člení podle 14 krajů.

Shrnutí šetření: Na ČSÚ místní příslušnost agend neexistuje. ČSÚ nemá územní správní úřady ani místně příslušné agendy. Komunikace veřejnosti s úřadem probíhá telefonicky, elektronicky, poštovním stykem, webovými formuláři (elektronické výkazy), prostřednictvím útvarů informačních služeb, případně osobní návštěvou krajské správy ČSÚ nebo pracoviště v ústředí.

8.2 Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo zemědělství je ústředním orgánem státní správy pro oblast zemědělství. Bylo zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Oblast působnosti MZE je velmi široká, jedná se např. o myslivost a rybářství, vodní hospodářství, veterinární péči aj.

Shrnutí šetření: MZE považuje za nejvíce přínosné zrušit místní příslušnost ve dvou oblastech. První oblastí je vydání rybářského lístku. Rybářský lístek vydává občanům České republiky obecní úřad obce s pověřeným obecním úřadem, v jehož obvodu má žadatel o vydání rybářského lístku trvalý pobyt, popřípadě cizincům, kteří se zdržují v obvodu jeho působnosti.

Druhou oblastí je vydání loveckého lístku, který vydává občanům České republiky orgán státní správy myslivosti, v jehož obvodu má žadatel trvalý pobyt. Orgány státní správy myslivosti jsou Ministerstvo zemědělství, krajské úřady a ORP. Cizincům, kteří nemají trvalý pobyt v České republice, vydává lovecký lístek též orgán státní správy myslivosti, v jehož obvodu se zdržují.

Tabulka 3 počet vydaných loveckých lístků

Počet loveckých lístků v roce 2015	2014
92 014	92 247

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/zakladni-udaje-o-honitbach-stavu-a-lovu-zvere-2015>

Pokud se týká držitelů loveckých lístků, jejich počet meziročně klesl na 92 014 (snížení o 233 osob).

8.3 Český úřad zeměměřický a katastrální

ČÚZK ústředním orgánem státní správy. Byl zřízen zákonem č. 359/1992 Sb., o zeměměřických a katastrálních orgánech. ČÚZK zajišťuje státní správu katastru nemovitostí zahrnující zápisy věcných práv k nemovitostem a zeměměřické činnosti ve veřejném zájmu, například správu geodetických základů. Katastrální úřad se člení podle krajské struktury (14)

a krajům jsou podřízeny samostatná katastrální pracoviště (94). Katastrální pracoviště je vnitřní organizační jednotkou katastrálního úřadu.

Shrnutí šetření: Místní příslušnost katastrálního úřadu (KÚ) vyplývá z jeho územní působnosti. K řízení je místně příslušný KÚ, v jehož územním obvodu se nachází příslušným řízením dotčená nemovitost. Podání učiněné k místně nepříslušnému KÚ postoupí KÚ bezodkladně příslušnému KÚ. Dokumenty v elektronické podobě doručené místně nepříslušnému KP téhož KÚ se bez dalšího přesunou prostřednictvím elektronické podatelny a výpravny datových schránek (EPVDS); dokumenty v listinné podobě včetně podacího razítka se naskenují a postoupí prostřednictvím EPVDS. Vlastní dokumenty v listinné podobě bezodkladně vypraví podatelna příslušnému KP.

ČÚZK v maximální míře odboural místní příslušnost a většinu potřebných listin lze získat v elektronické podobě dálkovým přístupem (tzn. bez návštěvy úřadu). Z výše uvedeného tedy vyplývá, že v oblasti katastru nemovitostí je místní příslušnost upozaděna, avšak její zrušení se nejeví jako nutné ani potřebné.

Kromě výše uvedených nastavených pravidel funguje řada aplikací a webových služeb (např. Nahlížení do KN, Dálkový přístup, Webové služby dálkového přístupu a další) včetně skenování listin podaných k zápisu do katastru na jednotlivých KP a možnosti jejich získání v elektronické podobě dálkovým přístupem.

Následující agendy jsou okrajově představeny, však z hlediska problematiky místní příslušnosti je třeba tyto agendy znát, protože se jedná o frekventované agendy. Další zkoumání těchto agend bude zpracováno v *Analýze vybraných prostorových aspektů veřejné správy a zlepšení dostupnosti jejích služeb*. Tyto kapitoly neobsahují dotazníkové šetření.

8.4 Stavební úřad

Agenda stavebního úřadu je vymezena zákonem 183/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Pro běžné stavební řízení je agenda svěřena:

- Ministerstvo pro místní rozvoj,
- krajský úřad,
- Magistrát hlavního města Prahy a úřad městské části hlavního města Prahy určený statutem,
- magistrát územně členěného statutárního města a úřad jeho obvodu nebo městské části určený statutem,
- magistrát statutárního města,
- pověřený obecní úřad,
- městský a obecní úřad, který tuto působnost vykonával ke dni 31. 12. 2012.

Dalším stupněm jsou speciální stavební úřady nebo vojenské stavební úřady. Do výkonu specializovaných stavebních úřadů patří např. letecké nebo drážní projekty aj. Poslední sekci tvoří „jiné“ kam patří projekty např. ministerstva obrany aj.⁴¹

Místně příslušný je ten úřad, v jehož obvodu se nachází stavba. Nadřízeným úřadem pro obce je příslušný krajský úřad, v případě statutárně členěných měst je to magistrát.

S agendou stavebního úřadu je spjat úřad územního plánování, který se věnuje široké problematice územního plánování např. udržitelný rozvoj nebo veřejná infrastruktura. Úřad územního plánování se člení na obecní úřad územního plánování, krajský úřad územního plánování a ministerstvo pro místní rozvoj (nejvyšší úřad).

8.5 Přestupky

Přestupky jsou vymezeny zákonem č. 200/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů o přestupcích. Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně. Přestupky se dělí na několik typů např. proti pořádku ve státní správě a v územní samosprávě, na úseku dopravy nebo na úseku podnikání aj.

Místní příslušnost je vymezena v § 55 výše uvedeného zákona, přičemž k projednání přestupku je místně příslušný správní orgán, v jehož územním obvodu byl přestupek spáchán. Místně příslušný správní orgán může k usnadnění projednání přestupku nebo z jiného důležitého důvodu postoupit věc i bez souhlasu účastníků řízení jinému věcně příslušnému správnímu orgánu, v jehož územním obvodu se pachatel zdržuje nebo pracuje.⁴² Zákon o přestupcích č. 200/1900 Sb. bude nahrazen dvěma novými právními předpisy. Dne 1. 7. 2017 nabude účinnosti zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (z. č. 250/2016 Sb.) a zákon o některých přestupcích (z. č. 251/2016 Sb.). Novela má přinést přehlednost do přestupkového řízení.⁴³

8.6 Zkušební komisaři

Agenda zkušebních komisařů je široka jedná se např. o komisaře v autoškole. Zkušební komisaři autoškol se řídí zákonem 247/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Zkoušky odborné způsobilosti žadatelů o ŘP provádí místně příslušné ORP. Pro provádění zkoušek určí příslušný obecní úřad ORP zkušební komisaře, kterým může být pouze zaměstnanec obce zařazený do obecního úřadu, který je současně držitelem platného průkazu zkušební komisaře vydaného podle tohoto zákona. O vydání průkazu zkušební komisaře rozhoduje Ministerstvo dopravy (dále jen "ministerstvo"). Ministerstvo vydá průkaz zkušební komisaře na základě písemné žádosti, splní-li podmínky určené v § 34 výše uvedeného zákona.

⁴¹ PÚP, <http://portal.uur.cz/stavebni-urady/stavebni-urady.asp>

⁴² zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

⁴³ MV ČR, <http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-řízení-o-nich-ucinný-od-1-7-2017.aspx> ke dni 19.5.2017

8.7 Sociálně právní ochrana dětí, opatrovnictví, kuratela

Sociálně-právní ochrana představuje zajištění práva dítěte na život, jeho příznivý vývoj, na rodičovskou péči a život v rodině, na identitu dítěte, svobodu myšlení, svědomí a náboženství, na vzdělání, zaměstnání, zahrnuje také ochranu dítěte před jakýmkoliv tělesným či duševním násilím, zanedbáváním, zneužíváním nebo vykořisťováním. Ochrana dítěte a zajišťování jeho práv se promítá do mnoha právních předpisů, zejména v oblasti rodinně-právní, sociální, trestní, zdravotní, školské, občanskoprávní, a do mnoha mezinárodních dokumentů.

Nejvíce kompetencí v sociálně-právní ochraně dětí je svěřeno soudům a z orgánů sociálně-právní ochrany dětí je svěřeno nejvíce kompetencí obecním úřadům obcí s rozšířenou působností. Pro ochranu dítěte jsou však velmi důležité kompetence svěřeny i obecnímu úřadu, a to jak tomu, ve kterém má dítě trvalý pobyt, tak tomu, ve kterém se dítě nachází v okamžiku nouze. Své zvláštní kompetence v ochraně práv dítěte má policie, zdravotnické zařízení, škola.

8.8 Odpadové hospodářství

Kvůli svým specifickým vlastnostem a různému riziku ohrožení životního prostředí vyžaduje každý tok odpadů specifické nakládání. Základní pravidla pro nakládání s odpady jsou stanovena zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech. Veřejnou správu v oblasti odpadového hospodářství vykonává především:

- MŽP
- krajské úřady,
- obecní úřady obcí s rozšířenou působností,
- obecní úřady a újezdni úřady

Místní příslušnost je vymezena v zákoně o odpadech § 78-80, která svěřuje určité pravomoci ORP a jiné kraji.

8.9 Ochrana ovzduší

Základním právním předpisem v oblasti ochrany ovzduší je zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší a zákon č. 73/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech. Oba zákony předpokládají doplnění prováděcími předpisy ve formě nařízení vlády nebo vyhlášek Ministerstva životního prostředí. Správní činnosti na úseku ochrany ovzduší vykonávají především:

- ministerstvo,
- krajské úřady
- obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- obecní úřady.

Místní příslušnost je vymezena v zákoně o ochraně ovzduší § 27, která svěřuje určité pravomoci obci, ORP a jiné kraji. Např. obecní úřad Obec může pro případ vzniku smogové situace vydat regulační řád. Regulační řád obsahuje opatření na omezení provozu silničních motorových vozidel.

8.10 Ochrana zemědělského půdního fondu

Ochrana zemědělského půdního fondu je vymezena zákonem č. 334/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů o ochraně zemědělského půdního fondu. Orgánem ochrany zemědělského půdního fondu jsou především:

- obecní úřad obce s rozšířenou působností,
- krajský úřad,
- MŽP.

Místní příslušnost je vymezena v zákoně o odpadech v § 13-15, které svěřuje určité pravomoci ORP a jiné kraji např. ORP uděluje souhlas ke změně louky nebo pastviny na ornou půdu.

9 Další aktivity MV ČR ve věci místní příslušnosti

9.1 Analýza dostupnosti veřejné správy

V návaznost na strategický cíl č. 2 Revize a optimalizace výkonu veřejné správy v území (konkrétně specifický cíl 2.1) bude zadána veřejná zakázka. Součástí veřejné zakázky je specifická část 1, jejímž cílem je „Zpracování analýzy vybraných prostorových aspektů veřejné správy a zlepšení dostupnosti jejích služeb.“

Obecným cílem analýzy je vytvoření návrhů variant zjednodušení, dostupnosti a větší přehlednosti výkonu státní správy v území a vytvoření jednotné, stabilní a praxí akceptované správní sítě. Zároveň je dalším záměrem zajištění skladebnosti územních správních jednotek. Samotná analýza má pět dílčích cílů, přičemž jeden z cílů se zaměřuje právě na problematiku místní příslušnosti.

V otázce místní příslušnosti je nutné posoudit potřebu vázat (nevázat) výkon některých agend veřejné správy na místní příslušnost. Obsahem analýzy by měl být okruh agend, u kterých není místní příslušnosti nezbytná. Dále by měli být analyzovány vztahy mezi orgány veřejné správy po případném odstranění místní příslušnosti a také řešení legislativní problémů. Na závěr by měly být zhodnoceny dopady. Obsah analýzy lze rozdělit na tři dílčí části.

a) První část analýzy, by se měla věnovat vybraným agendám, které jsou občany nejvíce využívány z hlediska nutnosti osobního vyřízení občana na úřadě v místě trvalého bydliště a u těchto agend zhodnotit možnosti zrušení místní příslušnosti. Následně budou u jednotlivých

agend vytyčeny nutné legislativní změny a jejich stručná charakteristika. Dále budou zhodnoceny možné ekonomické náklady či přínosy včetně jejich nositelů a odhadovaná výše. Cílem je identifikovat možné agendy, u kterých je vhodné a uživatelsky komfortně a prakticky proveditelné zrušení místní příslušnosti. Mezi vybrané agendy patří např. Řidičské průkazy, Matrika, Stavební úřad, Obecné přestupky, Rybářské lístky, Agendy úřadu práce nebo Agendy České správy sociálního zabezpečení aj.

b) Druhou část by se měla zabývat finanční a funkční analýza dopadů zrušení místní příslušnosti.

c) Poslední část analýzy by měla představit podklady pro věcný návrh legislativní úpravy místní příslušnosti.

Možné zrušení místní příslušnosti bude zkoumáno jak u agend vykonávaných v přenesené působnosti samosprávy, tak i u agend prováděných specializovanými správními úřady.⁴⁴

9.2 Byrokratické cestovní mapy ČR

V současné době nemáme dostatečná data o tom, které agendy veřejné správy jsou nejvíce využívány, protože to neukazují spolehlivě žádné údaje ani registr práv a povinností (RPP) tyto data neobsahuje. Právě projekt byrokratické mapy si dává za cíl zmapovat reálnou situaci v oblasti využívání agend veřejné správy. Dalším cílem projektu je snížit a zjednodušit přístup občanů k nejběžnější agendě, která se dotýká jejich života.

V rámci projektu půjde o roční sledování cest (v praxi) občanů v rámci veřejné správy. Sledování jejich časové náročnosti, pocitů při návštěvách apod. Pro sledování cest je nutné si vytipovat typické reprezentanty určité skupiny obyvatelstva např. student, důchodce aj. Dále si projekt klade za cíl analyzovat situaci občanů v určitých životních situacích (sňatek, narození dítěte, úmrtí, stěhování, ztráta zaměstnání, odchod do důchodu). V takových případech je nutno vypořádat se s často komplikovanými, nesrozumitelnými či překrývajícími se právními předpisy, vyplňováním složitých formulářů a papírováním či návštěvou velkého množství úřadů či agentur. Občané navíc musí navštěvovat místně příslušné úřady, které se řídí trvalým pobytem občana. V případě, že občan bydlí mimo místo svého trvalého pobytu, tak je pro ně velmi náročné si agendu vyřídit.

Byrokratické cestovní mapy ČR jsou inspirovány nejen úspěšným holandským, ale také britským příkladem, kde tyto projekty proběhly již před několika lety a staly se startovacím aspektem eliminace byrokratické zátěže. Výsledkem projektu bude analýza, která bude obsahovat doporučení a legislativní návrhy vedoucí ke změně legislativy, což má ve svém důsledku zejména pomoci občanům a státní správě snížením jejich zátěže.

Projekt je rozdělen do několika fází. První fáze je monitorovací. Vybrané subjekty jsou po určité časové období sledovány, ideálně jeden rok. Bude zkoumáno s jakými potížemi a překážkami se musí potýkat, jaké úřady musí navštívit a jaké časové penzum musí k dosažení

⁴⁴ Podklad pro zpracování veřejné zakázky „Zpracování analýzy vybraných prostorových aspektů veřejné správy a zlepšení dostupnosti jejích služeb

svého cíle obětovat, jestli nejsou některé návštěvy či vyžadované úkony duplicitního charakteru atd. Současně mohou být sledovány jejich pocity a zkušenosti v každém okamžiku procedury a následně vytvořeny tzv. cestovní mapy spokojenosti, umožňující stanovit, ve které fázi procedury jsou jejich pocity nejhorší, a následně stanovit, zda by nebylo možné některé z těchto subjektivně iritujících momentů odstranit či zmírnit.

Prostřední fáze se věnuje sestavení cestovních map při řešení konkrétních životních situací. V kooperaci s ostatními dotčenými subjekty budou navržena legislativní i praktická opatření vedoucí ke snížení byrokratické zátěži. Poslední fáze se bude věnovat zhodnocení dopadů. Výsledkem bude návrh řešení z hlediska legislativního, organizačního aj. Dále mimo jiné vytvoření brožury, která bude sloužit jako návod“ pro životní situace.

Přínosem projektu bude snižování byrokratické zátěže občanů s reálným dopadem do života jednotlivců. V případě životních situací vznik konkrétních názorných metodik dostupných občanům ve formě návodů, čímž by se snížilo zatěžování veřejné správy. Projekt bude mít i pozitivní dopad co se týče vztahu občana k veřejné správě.⁴⁵

Ve vztahu k místní příslušnosti je projekt přínosný, protože mapuje fungování veřejné správy z pohledu občana:

- časová náročnost (pocity při návštěvách)
- náklady na cesty
- situaci občanů v určitých životních situacích např. sňatek nebo narození dítěte
- duplicita dokumentů

Výsledky projektu pomohou určit v jakých oblastech veřejné správy je místní příslušnost pro občana překážkou. Tento projekt ukáže, co v praxi občany opravdu tíží při jednání s veřejnou správou. Naopak výsledky z jednání s resorty ukáží pohled institucí na zrušení místní příslušnosti, protože se orientují v používaných procesech.

⁴⁵ Mgr. Marek Jeřicha, Projekt Byrokratické cestovní mapy ČR

10 Celkové shrnutí dotazníkového šetření a dalších aktivit

Dotazníkové šetření probíhalo od 6. 2. 2017, kdy byl dotazník rozeslán zástupcům rezortů PS AČS, kteří měli v termínu do 17. 3. 2017 zaslat své odpovědi (dotazníky, které přišly později, byly zpracované též). Zástupci resortů přistupovali k dotazníkovému šetření různorodě. Některé resorty vypsaly, ve kterých oblastech by bylo možné místní příslušnost omezit, a naopak některé spíše vyjmenovali, v jakých oblastech místní příslušnost zrušit nelze. Následující tabulka shrnuje dotazníkové šetření, ovšem s ohledem na šíři tématu je nutné přihlídnout k rozmanitosti odpovědí.

Na základě dotazníkového šetření lze odpovědi rozdělit do tří kategorií, přičemž některé instituce spadají do vícera kategorií, což graficky zobrazuje následující **Tabulka 4**. **První kategorii** tvoří instituce, u kterých lze uvažovat o zrušení místní příslušnosti ve vybraných oblastech. Do této skupiny patří MZE, ČSSZ (sociální pojištění, vymáhání pohledávek, vnější kontrolní činnosti), ČSSZ (důchodové pojištění) a MF. **Druhou** a nejpočetnější kategorii tvoří instituce, které nepovažují zrušení místní příslušnosti za přínosné. Do této kategorie patří Úřad práce České republiky⁴⁶, MV (Odbor všeobecné správy)⁴⁷, ČSSZ-LPS, ČSSZ (sociální pojištění, vymáhání pohledávek, vnější kontrolní činnosti), ČSSZ (nemocenské pojištění)⁴⁸, ČSSZ (důchodové pojištění)⁴⁹, MF a PČR (Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál⁵⁰ a agenda kontroly pobytu cizinců). **Třetí kategorii** tvoří instituce, které téměř místní příslušnost nevyužívají, a je ponechána už jen v nezbytných agendách, kam patří MPO, MV (Odbor všeobecné správy, dozoru a kontroly), ČSSZ (nemocenské pojištění), MF, ČSÚ a ČÚZK.

⁴⁶ Místní příslušnost ÚP ČR je pro občana vymezena krajem (Zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, § 24). V případě, že se občan zdržuje mimo kraj svého trvalého pobytu, tak lze požádat o změnu ÚP ČR. První návštěvu je nutné provést v kraji podle místa trvalého pobytu. Následně je možné požádat o změnu ÚP ČR z důvodů uvedených v § 28 (Zákona č. 435/2004 Sb.). Pokud je žadateli vyhověno, tak následné návštěvy ÚP ČR jsou už na zvoleném pracovišti.

⁴⁷ Místní příslušnost byla zrušena v oblasti ověřování shody opisu nebo kopie s listinnou a ověřování podpisu.

⁴⁸ Existuje možnost delegovat rozhodnutím ČSSZ místní příslušnost pro provádění pojištění na jinou OSSZ, jestliže je to účelné z hlediska provádění pojištění, a to na žádost zaměstnavatele i z vlastního podnětu.

⁴⁹ Místní příslušnost by bylo možné zrušit v přiznávání statutu OZZ a v agendě dobrovolné účasti na důchodovém pojištění

⁵⁰ Místní příslušnost je vymezena krajem.

Tabulka 4: Shrnutí dotazníkové šetření

Název resortu	Zrušení místní příslušnosti je možné ve vybraných oblastech	Zrušení místní příslušnosti není možné	Místní příslušnost byla už v některých oblastech zrušena
ČSÚ	-	-	✓
MZE	✓	-	-
Úřad práce ČR	-	✓	
MPO	-	-	✓
MV (odbor veřejné správy, dozoru a kontroly)	-	-	✓
MV (Odbor všeobecné správy)	-	✓	✓
ČSSZ (lékařská posudková služba)	-	✓	-
ČSSZ (soc. pojištění, vymáhání pohledávek, vnější kontrol. činnosti)	✓	✓	-
ČSSZ (nemocenské pojištění)	-	✓	✓
ČSSZ (důchodové pojištění)	✓	✓	-
ČÚZK	-	-	✓
MF	✓	✓	✓
PČR (Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál)	-	✓	-
PČR (kontrola pobytu cizinců)	-	✓	-

Následující **Obrázek 5** také vychází z dotazníkového šetření a zabývá se konkrétními agendami, ve kterých lze zrušit místní příslušnost. Místní příslušnost lze zrušit ve vybraných agendách na MZE, ČSSZ (sociální pojištění, vymáhání pohledávek, vnější kontrolní činnosti), ČSSZ (důchodové pojištění) a MF.

V agendě **MZE** lze místní příslušnost zrušit u rybářského a loveckého lístku. V současné době je vydávání rybářského lístku svěřeno obecnímu úřadu obce s pověřeným obecním úřadem, v jehož obvodu má žadatel o vydání rybářského lístku trvalý pobyt,

popřípadě cizincům, kteří se zdržují v obvodu jeho působnosti. V oblasti vydání loveckého lístku je místně příslušný orgán státní správy myslivosti, v jehož obvodu má občan České republiky trvalý pobyt. Orgány státní správy myslivosti jsou Ministerstvo zemědělství, krajské úřady a ORP. Cizincům, kteří nemají trvalý pobyt v České republice, vydává lovecký lístek též orgán státní správy myslivosti, v jehož obvodu se zdržují. MZE navrhuje v těchto dvou oblastech místní příslušnost odbourat.

ČSSZ (sociální pojištění, vymáhání pohledávek, vnější kontrolní činnosti) konkrétně v agendě sociálního pojištění se místní příslušnost řídí sídlem zaměstnavatele, tedy sídlem jeho mzdové účtárny. Místní příslušnost by nemusela být vymezena sídlem, ale ponechalo by se na vůli subjektu, jakou okresní správu sociálního zabezpečení zvolí jako svou „místně“ příslušnou a vůči této by činil veškeré úkony s agendou související. Na druhou stranu podle vyjádření ČSSZ je zde riziko, že se „problémové“ subjekty budou „hromadit“ na vybraných OSSZ, zejména ve větších městech např. Praha (PSSZ) a na jejich kontrolu a plnění povinností nebude takový prostor, jako na menších OSSZ. Ovšem problematika příslušnosti mzdové účtárny neřeší vztah občana k úřadu, což je primární cíl MV.

V agendě **ČSSZ** (důchodové pojištění) bylo by možné zrušit místní příslušnost v oblasti řízení o přiznání statusu osoby zdravotně znevýhodněné (OZZ) a dobrovolné účasti na důchodovém pojištění (DOPOJ). V současné době je možné zaslat žádost o přiznání statusu OZZ přímo na příslušné OSSZ, zaslat poštou, formou datové zprávy prostřednictvím datové schránky nebo elektronicky podepsanou uznávaným elektronickým podpisem. V otázce vedení evidence, placení pojistného na DOPOJ a vedení správního řízení v agendě OZZ (i DOPOJ) by podle ČSSZ přesto bylo nutné určit „kvazi příslušnosti“ k jedné OSSZ pravděpodobně té, kde byla uplatněna první žádost.

V agendě **MF** by bylo možné do budoucna zrušit místní příslušnost v oblasti vymáhání daní. V roce 2016 byla zrušena místní příslušnost v oblasti vyhledávací a kontrolní činnosti např. daňové kontroly.

Obrázek 5: Agendy místní příslušnosti

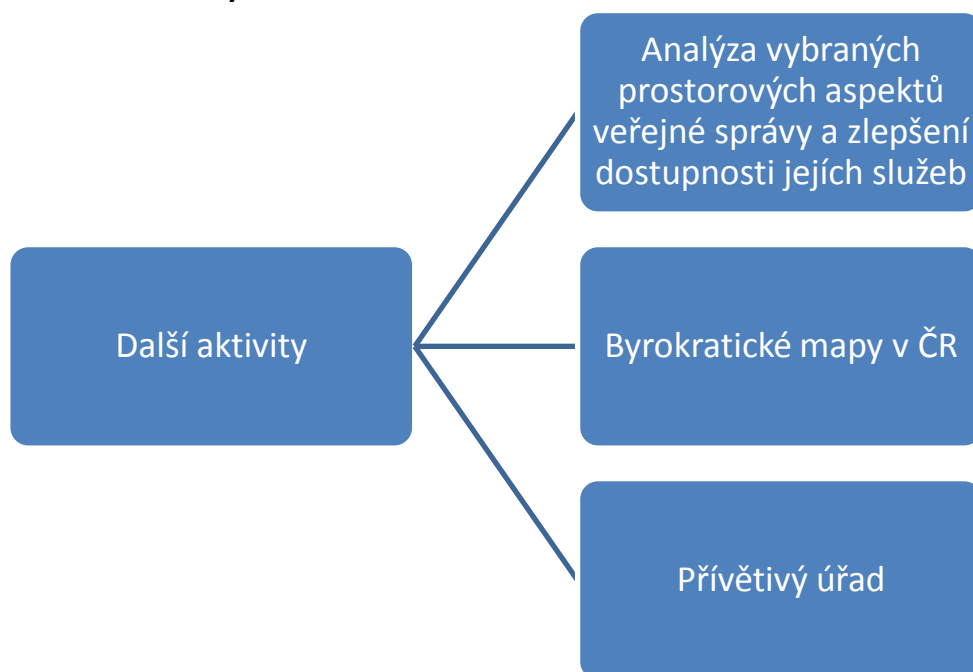
Obecně jsou postoje jednotlivých odborů argumentačně propracované. Na druhou stranu některé argumenty by vyžadovali bližší analýzu. Konkrétně argument ČSSZ o nerovnoměrném výkonu jednotlivých agend, který nelze předem předvídat. Obecně platí, že za určitý časový horizont např. 1 rok po fungování, lze výsledky vyhodnotit a přijmout organizační opatření. Dále argument ÚP ČR, že doklady osob se zdravotním postižením, nelze převážet ani posílat datovou schránkou, protože obsahují citlivá data. K tomu argumentu je možné dodat, že citlivá data ve veřejné správě obíhají i v jiných agendách.

Zástupci jednotlivých rezortů často poukazovali na nutnost spolupráce s ostatními orgány statní správy a na možnost přetížení velkých měst. K tomuto argumentu lze podotknout, že personální obsazenost (kapacita) by měla vycházet z návštěvnosti občanů a nikoliv se vydávat směrem, že všude bude stejný počet poboček bez ohledu na počet lidí, které je navštěvují.

Mezi další časté argumenty jednotlivých resortů byla otázka rozhodování sporu, ve kterých nelze zrušit místní příslušnost. K tomuto argumentu se MV přiklání a nepředpokládá zrušení místní příslušnosti v této oblasti.

Další aktivity jsou zobrazeny na následujícím **Obrázek 6**. Projekty Byrokratické mapy a *Analýzu vybraných prostorových aspektů veřejné správy a zlepšení dostupnosti jejích služeb*, které se zabývají možnostmi odbourání místní přítomnosti v případě potřeby fyzické přítomnosti na úřadech, protože v současné době je ve většině případů nutná fyzická přítomnost občanů. Dalším nezbytným aspektem je přívětivost úřadu např. počet úředních hodin nebo možnost objednání na úřad on-line. Přívětivost je vyhodnocována v rámci Přívětivého úřadu, který má v gesci MV.

Obrázek 6: Další aktivity

11 Doporučení

Problematika administrativního členění státu úzce souvisí s místní příslušností, z toho důvodu se jako nezbytný krok jeví odstranění problému administrativního členění. Rozdílná místní příslušnost u různých agend je nesystémový prvek a může být pro občana matoucí. Zrušení místní příslušnosti by přineslo úsporu času i peněz na straně občanů. Občan se řídí místní příslušností, která je většinou určena v sídle bývalých okresních nebo je umístěna v obvodech ORP. Z pohledu občana by bylo lepší, aby byla místní příslušnost vymezena v rámci většího územního celku, tudíž by měl více možností vybrat si, jakou pobočku navštíví podle své preference např. s ohledem na to, kde pracuje. Nejlépe by se jevílo posunout místní příslušnost na krajskou úroveň. V současné době mají např. ÚP ČR vymezenou místní působnost krajem,

V úvodu analýzy vyvstala otázka, u jakých agend lze reálně zrušit místní příslušnost a u jakých nikoliv. V potaz byl brán zejména smysl rušení místní příslušnost ve vztahu frekvencovanosti navštěvovaných agend občany. K problematice místní příslušnosti je také nutné přistupovat s cílem zvýšení kvality veřejné správy. Zrušení místní příslušnosti by se obecně těžko rušilo v oblasti žádosti např. o dávku popřípadě v otázce rozhodování např. sporů. Není efektivní rušit místní příslušnost tam, kde by ve skutečnosti nadále musel rozhodovat místně příslušný úřad tj. v případech, kde by musela být zachována místní příslušnost při samotném rozhodování. Typicky se jedná o vedení řízení a rozhodovací činnost v oblastech, které jsou svázány se znalostí lokálních skutečností a nelze je vykonávat mimo dané místo bez navýšení administrativních nákladů např. stavební řízení.

Naopak zrušit místní příslušnost lze v oblastech, na které má občan nárok např. vydání OP nebo ŘP. Dále se ukazuje, že v některých agendách lze místní příslušnost zrušit částečně např. FÚ v agendě vymáhání daní. Spolu s rušením místní příslušnosti ve vybraných agendách je nutné posílit elektronizaci agend a podpořit projekty eGovernmentu.

Na druhou stranu v komplikovanějších agendách např. matriční úřad by bylo zrušení místní příslušnosti komplikované, protože neexistuje elektronická matrika, což v důsledku znamená nepropojenost systému matrik. Prvním krokem by muselo být zřízení toho centrálního systému, obdobná situace je i v případě ČSSZ a OSVČ.

Dále je nezbytné se věnovat problematice zátěže úřadu ve velkých aglomeracích v důsledku zrušení místní příslušnosti. Nerovnoměrné zatížení jednotlivých pracovišť by na jedné straně vedlo k neúměrnému prodloužení času pro vyřízení jednotlivých požadavků klientů na nejvíce exponovaných pracovištích (zejména v Praze, ale i ostatních krajských městech) a s tím souvisejícího nárůstu délky doby vyřízení žádostí, na straně druhé k nevytíženosti pracovníků ostatních pracovišť. Nárůst žádostí ve velkých aglomeracích by se měl řešit komplexně. Mezi taková opatření lze zařadit např. změny v systému úhrady výkonu státní správy formou hrazení úkonů, aby větší města mohla patřičně navýšit kapacity (a aby tedy nedocházelo k navýšení čekací doby u těchto úřadů). Dále po určitém časovém horizontu např. 1 rok po fungování, lze výsledky vyhodnotit a přijmout organizační opatření,

které by vedly k systémovým změnám např. přenastavení financování v souvislosti s posílením personálních kapacit ve správních úřadech, u kterých naroste počet úkonů a osobních kontaktů s občanem.⁵¹

MV si obecně dává za cíl zrušit místní příslušnost ve vybraných agendách, ale zároveň uznává fakt, že rušení místní příslušnosti má své meze:

1. Jen u některých agend je odstranění místní příslušnosti proveditelné, zejména z hlediska nutnosti posouzení v území nebo vazby na jiné subjekty, jejich práva a povinnosti.
2. Je nutné řešit právní vztah mezi orgány veřejné správy podílejícími se na řešení agendy navzájem těmito orgány k adresátu veřejné správy v případě, že jeden subjekt žádost přijímá a jiný subjekt ji vyřizuje, z procesního hlediska je třeba ujasnit, jaká bude povaha úkonů činěných mezi příslušným úřadem a úřadem u něhož adresát veřejné správy podá svoji žádost (zejména v případě nutnosti vyzvání žadatele k odstranění vad podání žádosti apod.).
3. Není efektivní rušit místní příslušnost tam, kde by ve skutečnosti nadále musel rozhodovat místně příslušný úřad a změna by se týkala pouze v možnosti kontaktu s adresátem, z důvodů uvedených pod bodem 2.

Zrušení místní příslušnosti u jednotlivých agend by mělo být systematicky meziresortně koordinováno. Za určitý počátek spolupráce, lze označit právě v rámci PS AČS zrealizované dotazníkové šetření. Cílem spolupráce je otevřít další možnosti při vyřizování agend mimo místo svého trvalého bydliště. Spolupráce resortů je důležitá, a to především z důvodu možného podnětného příspěvku konkrétních oblastí agendy ministerstev. Ty se zabývají danou problematikou a dokáží identifikovat rizikové faktory a reálné fungování agendy v praxi. Z výše uvedeného plyne, že rušení místní příslušnosti v dalších agendách je podmíněno zpracováním podkladových materiálů od zástupců resortů včetně jejich dopadů na legislativu.

Výsledkem systémových změn bude zrušení místní příslušnosti ve vybraných agendách. Občané by změnu vítali, protože by si mohli vyřídit vše, co potřebují, bez ohledu na místo trvalého bydliště na jakémkoli ORP, což ve svém důsledku přináší úsporu času i peněz. Při každé optimalizaci územní působnosti úřadů je nutné zvážit různé varianty řešení a ke každému typu úřadu je nutné přistupovat individuálně, především s ohledem na občana a kvalitu veřejné správy.

⁵¹ Tamtéž, str. 132-134